Delavska enotnost

Glasilo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 13. februarja 1997 ☆ številka 5 ☆ letnik 56

Razmišljanje Dora Hvalice ob prazniku:

Po prazniku – prazno?

Naš kulturni praznik je pred Prešernovim spomenikom počastilo več sto Ljubljančanov. Nastopila sta igralec Jurij Souček in Partizanski pevski zbor.

stran 2

POD STREHO JE ENAJST ČLENOV

Sreda, 14⁰⁰

Kot nam je povedal **Gregor Miklič,** sta pogajalski skupini delodajalcev in sindikatov dosedaj obdelali enajst členov splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Pogledov o nekaterih določbah še niso uskladili in se bodo o njih znova pogovarjali. Takrat bodo mogoče spremenili tudi kakšno rešitev, s katero se sedaj strinjata obe strani. Miklič poudarja, da so obdelali le lažja vprašanja, ki imajo podlago v zakonih. Zdaj prihajajo na vrsto težja, za katera v zakonih ne piše, da morajo biti urejena s kolektivnimi pogodbami, naprimer pogoji za delo sindikata, izobraževanje, varstvo pri delu.

Gregor Miklič, član predsedstva ZSSS

Kakšne so možnosti za uspeh pogajanj bo po Mikličevem mnenju mogoče oceniti šele po končanem njihovem prvem krogu, ko bodo obdelane vse določbe dosednje pogodbe. Sedaj ni mogoče reči niti tega, kje so razhajanja največja. Ker pa delodajalci dosedaj niso trmasto vztrajali pri svojih predlogih, bo razhajanja možno prebroditi; seveda le če bodo znali trgovati in popuščati tudi pogajalci iz sindikalnih vrst.

Prejšnji teden so pogajalci uskladili vsebino pogodbe o zaposlitvi, poskusno delo in pripravništvo. Nobenih problemov ni pri ugotavljanju znanja in razporejanju na delo.

Na določbe o pripravništvu bo vplivala lani sprejeta zakonodaja. Kot je znano, ta znova uvaja poklicno in vajensko izobraževanje, ki bo temeljito spremenilo izobraževalni proces na tri- in štiriletnih strokovnih šolah in tudi nekaterih višjih in visokih šolah. Za tiste, ki bodo končali takšne šole, pripravništvo ne bo več potrebno. Določbe o pripravništvu v splošni kolektivni pogodbi bo treba le strokovno osmisliti, saj nanje ne gledajo različno.

Prerazporejanje na delo v drugo organizacijo skušajo sindikalni pogajalci urediti glede na dosedanjo prakso. Ker so nekateri delavci, ki so jih prevzele druge organizacije, ostali brez dela in pravic na zavodu za zaposlovanje, bodo skušali uveljaviti obveznost organizacij, da jih – če jim je delo prenehalo prej kot v dveh letih in brez njihove krivde – vzamejo nazaj na delo. S tem se skušajo spremeniti razširjeno mnenje, da je delovno razmerje delavcev, ki so odstopljeni drugi organizaciji, s tem prekinjeno.

Gregorja Mikliča smo še vprašali, kaj pomeni izjava delodajalcev o odpovedi splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo po 31. maju letos. Povedal je, da so delodajalci to izjavo sprejeli le iz formalnih tehničnih razlogov. Odpovedali so le zaradi tega, ker bi se sicer, tudi v primeru nesklenitve nove pogodbe, veljavnost sedanje avtomatično podaljšala.

F. K.

sindikalni ZAUPNIK

ISKRA DOGOREVA

»KARTA« BREZ POVRATKA

Po čem smo (pre)živeli?

Košarice življenjskih stroškov za januar

ZA MATERJO ŠE TOPROVI HČERI

Foto: Damjan Križnik

Če bo šlo še naprej tako, bo Okrožno sodišče v Celju kmalu natrpano s predlogi za uvedbo stečajnih postopkov. Zadnjega januarja se ga je odločilo začeti za hčeri nekdanjega Topra – Toper 2000 in Toper Mode. V kratkem pa bo dobilo podoben predlog še iz Šmarja pri Jelšah, kjer so se delavke Konfekcije med zadnjim »šihtom« (na sliki) odločile končati agonijo zadnjih mesecev.

- **V Impolu so (edini?) zadovoljni, da so prešli v last sklada.**
- **Podpisali so tudi ugodno podjetniško kolektivno pogodbo**

stran 3

- **»Če ne bo šlo drugače, bo Skei koga kam pribil,« pravi Albert Vodovnik**
- **Celjskim mesarjem omejujejo pravico do odsotnosti zaradi bolezni**

stran 4

- **Jernej Jeršan: Plače gradbincev so še vedno na repu lestvice**

stran 5

- **Ptuj v času karnevala: vsi hočejo plesati navzgor**

stran 12

Piše: Doro Hvalica

Po prazniku prazno?

Vsakoletno veseljačenje ob obletnici pesnikove smrti je mimo. Kult smrti, ki se pri Slovencih kaže kot življenjska diagonala, a ne kot potreba po samouničenju, temveč kot svojstvena vedrina duha – prav pri kulturnem prazniku dokazuje le to, da se smrti ne bojimo, saj nam znova in znova prinaša bogate darove, prebujenje in samozavedanje.

Toliko o tem, da mi ni treba duhovičiti na temo, zakaj praznujemo prav dan smrti. Ko je beseda o kulturi, je prav, da vnaprej povemo, o kateri kulturi. Poznamo nekaj čez dvesto zapisanih definicij kulture: od tiste, da je kultura vse, kar ni čista narava, pa vse do tiste, da je kultura zgolj ustvarjanje, varovanje in posredovanje umetniških stvaritev.

Ker sem zasvojen z delom v Sindikatu kulture Slovenije, kjer je vključena velika večina zaposlenih v kulturi, bom tokrat razmišljal le o enem delu te zadnje definicije – o kulturnih delavcih. Ustvarjanja, varovanja in posredovanja pač ne more biti brez njih. Za tiste gre torej, ki jih je notranja nuja, poklicna odločitev ali le slučajna priložnost zanesla v kulturo.

Za tiste gre, ki so se stoletja (vztrajno) in desetletja (zelo intenzivno) bolj kot vsi drugi zavedali, kaj obranja ljudstvo, oblikuje narod in tvori državo. Medtem ko smo mi le sanjali, so oni slutili, ko smo mi slutili, so oni vedeli.

To samozavedanje naroda se seveda ni dogajalo slučajno in le po božji milosti. Če je le bilo kaj zraven, se je to zgodilo šele v skladu s pregovorom: pomagaj si sam in bog ti bo pomagal.

Kultura je bila v zadnjih desetletjih seveda tudi ideološko zlorabljena, preganjana, usmerjana – a vseskozi dobro organizirana. Renesansa in priprava sklepnega dejanja, ko so se prav kulturniki dokazali kot najučinkovitejša državotvorna energija, se je začela z oblikovanje kulturne politike v kulturni skupnosti.

Ta trditev utegne biti hvaležna kost za kakega drugače mislečega glodalca, vendar me bo težko prepričal o nasprotnem. Organiziranost kulture in učinkovitost kulturne politike sta dosegli svoj višek prav v trenutku, ko je zgodovina rekla takratnemu gospodarskemu in lastninskemu sistemu: ne!

Nova zgodba o kulturi se nato na videz začne z evforičnim pritrjevanjem državotvornemu dejanju kulturnih ustvarjalcev. Na videz, pravim. V resnici je evforija le sklepni prizor prejšnje, desetletja trajajoče zgodbe.

Nova zgodba se začne z ugotovitvijo, da je kultura svoje državotvorno dejanje opravila, naj da zato odslej mir v preživninskem zapečku. Zato prepoved zaposlovanja v kulturi, zato siromašenje sredstev, zato siljenje v tržne odnose, zato nespoštovanje kolektivne pogodbe, zato samovoljne razlage pravic, zato grožnje z zajamčenimi plačami, tistim, ki so svoje delo pošteno opravili, zato marginalizacija ministrstva za kulturo v državni politiki, zato siljenje v Evropo, pri čemer vsaj za področje kulture to pomeni prilagajanje evropskim standardom, ki so slabši od naših. Celo bistveno slabši, ko gre za socialno in delovnopravno varnost zaposlenih v kulturi.

Nisem evroskeptik, sem pa skeptik, ko skušajo nekateri razlagati približevanje standardom združene Evrope tako, da bomo sprejeli manj ugodne od naših dosedanjih.

To je v nasprotju z logiko zgodovinskega razvoja, v nasprotju z evolucijo in celo v nasprotju s političnimi obljubami.

Se spomnite našega položaja v jugoslovanski skupnosti narodov? Se spomnite njihovih prizadevanj, da bi zagotovili enakomeren razvoj vseh republik tako, da bi Slovenci nazadovali?

Pa se spomnite tudi tega, da se nismo dali? Rekli smo ne in pomagali, da bi nas dohiteli. Bili smo jim vzor, ne pa ovira. Mar je tako mogoče, da bi se Evropa (vsaj na področju kulture) zgledovala v Sloveniji in postopoma prevzela naše standarde, učinkovitost in varnost?

Prijatelji, ko vam kdo le preveč vneto dopoveduje, da smo narod samomorilcev, premislite, ali ni morda rabelj, ki bi si rad olajšal delo.

ODMEVI

Vprašanje za ministra Toneta Ropa

V zvezi z navedbo, objavljeno v Delavski enotnosti dne 30. 1. 1997, da je založba Bonex objavila oglas, v katerem navaja, da je »Nova delovnopravna zakonodaja« že naprodaj, ter vprašanjem, kako je mogoče, da se s to, za delavce žgočo problematiko lahko že trži, čeprav je sindikati niso mogli niti videti, pojasnjujemo sledeče:

Publikacija, ki je izšla v založbi Bonex, ima očitno precej zavajajočo reklamo, iz katere ste očitno sklepali, da gre za predstavitev novega zakona. Brošura ima v resnici naslov »Nov zakonski model delovnih razmerij ter novejša sodna praksa«, pripravila pa sta jo dva avtorja, direktor Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani dr. Zvone Vodovnik, ki je v prvem delu prikazal zasnovo nekaterih pomembnejših institutov individualnih delovnih razmerij, in sodnica višjega delovnega sodišča Marta Klampfer, ki je predstavila novejšo sodno prakso na področju sklepanja pogodb o zaposlitvi, razreševanja trajnih presežkov in odpravnin, prenehanja delovnih razmerij ter drugih vprašanj, ki so najpogosteje predmet sodnih sporov. Vendar pa omenjena publikacija, kljub naslovu, še zdaleč ne pomeni predstavitve nove delovnopravne zakonodaje.

V zvezi z novim zakonom o delovnih razmerjih je potrebno poudariti, da smo v okviru Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve pripravili delovno besedilo predloga zakona, ki ga doslej še nismo javno predstavili, prav tako pa ga tudi nismo obravnavali izven delovne skupine.

V ministrstvu se zavedamo, da gre za pomemben projekt, ki bo potreboval najširše družbeno soglasje in ga bo pred predložitvijo v zakonodajni postopek Državnemu zboru potrebno temeljito proučiti in uskladiti s socialnimi partnerji, tako s sindikati kot s predstavniki delodajalcev.

Kakršne koli druge informacije v zvezi s pripravo novega zakona so zatorej netočne, predvsem pa je od založnika nekorektno s takšnimi oglasi zavajati javnost.

Marijana Kanduti,
služba za odnose z javnostmi

PREJELI SMO

Zgodba o sindikalni demokraciji

Odprto pismo Maji Kavec, Zvezasvobodnih sindikatov Slovenije

Dovolite, da se Vam predstavim. Sem bivši zaposleni Opreme Kočevje, bivši sindikalni zaupnik sindikata Neodvisnost - KNSS. V Opremi sem leta 1991 devet dni gladovno protestiral zaradi preprečevanja delovanja tega sindikata, zaradi česar sem bil izključen iz delovnega razmerja, vendar je SZD kasneje takšen sklep podjetja pravnomočno ovrglo. Zaradi pravdnega postopka sem bil brez zaposlitve 11 mesecev.

V ločenem postopku pa je Vrhovno sodišče Slovenije pravnomočno ugotovilo oziroma sprejelo sklep, da je tedanje vodstvo podjetja s svojimi dejanji dejansko preprečevalo delovanje sindikata.

Seznanjen sem, da ste kot funkcionarka ZSSS pristojna za delovanje vašega sindikata tudi za kočevsko-ribniško področje.

Poznano mi je tudi, da vaš sindikat zastopa okrog 250 bivših zaposlenih podjetja Oprema Kočevje, ki je v stečajnem postopku. Zelo korektno je, da pri tem zastopate tudi tiste zaposlene, ki so bili člani sindikata Neodvisnost-KNSS.

Zaradi nedodelanega pravnega reda na področju zakonodaje s področja delovnih razmerij sem moral utirati za »pravno in socialno državo« neugledno sledečo pot.

Po pravnomočnosti odločbe SZD naj bi mi med drugim podjetje praviloma izplačalo tudi izpadle OD. Podjetje mi je žal izplačalo samo tretjino pripadajočega zneska.

Zaradi odsotnosti pravilnega in zlasti pravočasne pravnomočne izvršbe sovpadla s pričetkom stečajnega postopka.

Tako sem moral, enako kot preostali bivši zaposleni, ki jih zastopa vaš sindikat, zopet žal več ali manj sam prijaviti svoje neizplačane OD pri stečajnem upravitelju, pri čemer naj bi se mi del neizplačanih OD do višine izhodiščnih plač izplača iz stroškov stečajnega postopka, preostali del pa proporcionalno iz oblikovane stečajne mase, kot to predpisuje veljavni zakon.

Pri tem sem pri stečajnem upravitelju in stečajnem senatu naletel na enake težave kot vaš sindikat, ki zastopa preostale delavce Opreme. Kljub velikim težavam mi je uspelo, da je okrožno sodišče sprejelo sklep, da mi pripada poplačilo terjatev, kot to veleva veljavni zakon, to je razlika do izhodiščnih plač iz stroškov stečajnega postopka, preostanek pa proporcionalno iz oblikovane stečajne mase.

Na moje veliko presenečenje pa se je na takšen sklep sodišča pritožila »Oprema p.o. v stečaju« oziroma njena pooblaščena odvetnica ga. Olga Tanko, sicer dolgoletna poslovna sodelavka vašega občinskega sindikata v Ribnici, hkrati pa tudi občinska svetnica, izvoljena na listi SDS.

V pritožbi odvetnice prvo natolcuje, kako veliko sredstev naj bi mi teoretično pripadala, kar v sklepu sodišča sploh ni omenjeno, drugi argument spodbijanja korektnega sklepa sodišča pa je politično hujskanje proti delavcem, češ da pomeni takšen sklep sodišča »neupravičeno favoriziranje preostalih 250 delavcev upnikov, ki jih zastopa v tem postopku ZSSS«.

Menim, da citirana dikcija pritožbe odvetnice zadostno nazorno govori o njeni naravnanosti in primernosti, da zastopa delojemalčevo in sindikalno stvar v sporih z delodajalci, očitna pa je njena profitabilna naravnanost, saj »zagreto« zastopa delodajalce in velike dolžnike z družbenim poreklom premoženja. Zadnji primer takšnih »dvojnih storitev« je, da ta odvetnica trenutno zopet zastopa dva vaša suspendirana sindikalna delavca podjetja Inles Ribnica, kot mi je povedal eden od prizadetih in je razvidno iz pravnega spisa, ki sem si ga ogledal v pravni službi podjetja Inles, kjer sem zaposlen.

Na osnovi navedenih dejstev menim in predlagam, da vaš sindikat zaradi utemeljenih dejstev »dvojnih storitev« odvetnice g. Olge Tanko predlaga sodišču v primeru stečajnega postopka Opreme njeno izključitev iz pravdnega postopka, enako pa še bolj pritiče, da vaš sindikat poskrbi za brezplačno zastopanje omenjenih suspendiranih sindikalnih delavcev prek vaših profesionalnih pravnikov.

Dalje predlagam, da tudi vaš sindikat v interesu bivših 250 delavcev Opreme Kočevje javno zavzame stališče glede nagovarjanja sodišč od stečajnih upraviteljev in njihovih odvetnikov, da naj politično presojajo, to je, ali zakon »favorizira delavce«, saj so to že storili politični predlagatelji novega zakona, ko so predlagali in sprejeli novi zakon o stečaju, ki je povečal pravice delavcev ob stečaju. Naprej predlagam, da se podrobno seznanite s pozitivnim sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani, ki sem ga prejel, in omenjeno vsebino pritožbe upnika Opreme v stečaju oziroma njene odvetnice.

Ker menim, da gre za precedenčni primer poskusa oškodovanja delavcev – upnikov podjetja v stečaju, in gre za 250 delavce, ki jih zastopate, so pa bili številni od njih prej tudi člani sindikata Neodvisnost-KNSS, sem se za podobno pomoč obrnil tudi na lokalnega poslanca SDS g. Janeza Janšo in seveda na člana vodstva SDS ter predsednika Sindikata Neodvisnost-KNSS g. Franceta Tomšiča, čeravno do sedaj neuspešno. Poslanec gospod Janez Janša je sicer korektno pisno odgovoril, da je prejel na znanje in predal primer v obdelavo svojim sodelavcem.

Ne nazadnje bi zaradi javnega dobra, to je povečanja ugleda institucij in pravnega reda v naši državi, predlagal, da vi kot institucija, vpletena v »dvojne pravne storitve« preverite etičnost in dopustnost takšnega ravnanja pri pristojni odvetniški zbornici.

V pričakovanju vašega odgovora in sodelovanja vas pozdravljam!

Franc Mihič,
Kosovelova 2A, Ribnica

DRAGA KOLEGICA, DRAGI KOLEGA, NAROČI DELAVSKO ENOTNOST

Delavska enotnost letos izhaja pri svetu Zveze svobodnih sindikatov, ki je zazdaj tudi njen izdajatelj. Prevzem te vloge je bil potreben zaradi krize v ČZP Enotnost, za katero je predlagan stečaj. Panorama, ki je nekaj časa izhajala kot priloga Delavske enotnosti, kasneje pa kot samostojno glasilo, sedaj izhaja v nekem zasebnem podjetju, ki z glasilom ZSSS nima nobene zveze.

Delavska enotnost je tako postala povsem naš časopis. Vsebinsko je usmerjena zlasti na vsa dogajanja v Svobodnih sindikatih. Spremlja tudi gospodarska gibanja in politična dogajanja, ki krojijo usodo delavstva. Njeni novinarji in uredniki so naši, le poklicati in povabiti jih morate medse. V vsaki številki Delavske enotnosti je objavljena sindikalna lista, enkrat mesečno košarica življenjskih stroškov, vsake tri mesece nove izhodiščne plače. Objavljene so tudi spremembe in tolmačenja kolektivnih pogodb. Enkrat na mesec bo uredništvo pripravilo posebno prilogo o sindikatih dejavnosti.

Na Delavsko enotnost so naročene zlasti sindikalne organizacije in tudi uprave nekaterih podjetij. Pregled naročnikov pa kaže, da kar precej sindikatov podjetij nanjo ni naročenih. Sindikalni zaupniki, ki je ne dobijo v roke, članstvu ne morejo dovolj pomagali.

Dragi kolega, predlagam ti, da pregledaš, kdo od tvojih sindikalnih kolegov prejema Delavsko enotnost in kdo bi jo še potreboval. Prav bi bilo, da jih nanjo takoj naročiš. Le s primerno naklado bo časopis lahko cenejši, pa tudi vplivnejši.

Pozdravljava te

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS in
Franček Kavčič, v. d. odgovornega urednika Delavske enotnosti

NAROČILNICA

Naročamo ..... izvod(ov) Delavske enotnosti.

Časopis pošiljajte na naslov: .....

.....

.....

Plačnik teh izvodov je: .....

.....

.....

Naročnino bomo plačevali vsake tri mesece.
Posamezna številka stane 150 tolarjev.

Za naročnika: .....

Obvestilo bralcem in sodelavcem

Prosimo Vas, da vso pošto, naslovljeno na Delavsko enotnost, pošiljate na njen novi naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, poštni predal 97.

Uredništvo

Pogovor s predsednikom in podpredsednikom Skei v Impolu, Jožetom Emihom in Vladom Steinbacherjem

V IMPOLU SO ŽE PODPISALI PODJETNIŠKO KOLEKTIVNO POGODBO

Impolu iz Slovenske Bistrice se je odločitev, da bo prešel v last Sklada Republike Slovenije za razvoj, obrestovala. Podjetje je s skladovo pomočjo prebrodilo težave, izpeljalo reorganizacijo in znatno povečalo izvoz. Že decembra lani so v podjetju podpisali podjetniško kolektivno pogodbo, ki delavcem priznava več pravic kot panožna. Za to ima zasluge tudi sindikat. O delu Skei v Impolu smo se pogovarjali z njegovim predsednikom Jožetom Emihom in podpredsednikom Vladom Steinbacherjem.

"Impol se je zaradi razpada nekdanjega jugoslovanskega tržišča znašel v resnih težavah, vendar pa se mu je obrestovalo to, da je postal njegov lastnik Sklad Republike Slovenije za razvoj. Z naslonitvijo na lastne sile in s skladovo pomočjo je Impol prebrodil težave in danes uspešno posluje," pravi Jože Emih.

Odločitev, da gre Impol v sklad, je bila preudarna

Pred desetletjem je bilo v Impolu zaposlenih okoli 2500 delavcev. Podjetje je 70 odstotkov svoje proizvodnje prodalo na domačem trgu, 30 odstotkov izdelkov pa je izvozilo.

"Razpad nekdanjega jugoslovanskega tržišča in vojna na Balkanu sta Impol zelo prizadela, vendar pa nikoli ni bil v takšni krizi, da bi mu grozil propad," pravi kar malce ponosno Emih. "Kljub temu se je delavski svet na predlog vodstva podjetja odločil, da gre podjetje v republiški razvojni sklad. Sindikat se o tem ni opredeljeval. Sindikalisti smo menili, da je to strokovno vprašanje. Rekli pa smo, da strokovnjaki v vodstvu podjetja za svoj predlog v celoti odgovarjajo. Izkazalo se je, da se v svojih ocenah niso zmotili, saj je Sklad Republike Slovenije za razvoj, potem ko je postal lastnik Impola, podjetju že veliko pomagal. Še danes so mnogi strokovnjaki v Impolu prepričani, da bi se podjetje težko izvleklo iz težav, če mu ne bi pomagal republiški razvojni sklad."

Sklad je Impolu zagotovil kredit za obratna sredstva. Poleg tega je podjetje z lastnimi sredstvi in s skladovo pomočjo izpeljalo tudi nekaj nujnih investicijskih poslov. "Tako smo investirali v novo profilarno, posodobili stiskalništvo, za valjarno pa smo nabavili stračer. O nujnosti nakupa tega stroja, ki v proizvodnji aluminijastih pločevin skrbi za njihovo ravnost, so odgovorni v podjetju govorili že 25 let. Zaradi novih investicij se je izboljšala kakovost naših proizvodov, kar podjetju še dodatno odpira vrata na tuja tržišča. Razmerje med prodajo na domačem in tujih trgih se je popolnoma obrnilo. Sedaj Impol 70 odstotkov svojih proizvodov izvaža, 30 odstotkov pa proda na domačem trgu," pravi Emih.

Uspešno preoblikovanje

Impol pa so tudi temeljito reorganizirali in preoblikovali. Vse dejavnosti, ki niso sodile v osnovno dejavnost podjetja, so organizirali v novih podjetjih, ki so si začela iskati poslovni prostor tudi izven tovarniške ograje Impola. Na ta način so po eni strani Impol razbremenili stroškov, po drugi strani pa nova podjetja, v katerih so nakopičene izkušnje in znanje Impola, pomembno prispevajo k hitrejšemu razvoju gospodarstva v Slovenski Bistrici in regiji, v katerega se samostojno vključujejo.

Srce današnjega Impola je bivša metalurgija, ki je bila tako imenovana matica podjetja. Podjetje ima več obratov: livarno, valjarno, cevarno, profile, folije in splošne službe s kontrolo kakovosti. V podjetju sedaj dela okoli 900 delavcev," pojasnjuje Emih.

Ob tako preoblikovanem Impolu pa so zrasla nova podjetja: **Alkad**, ki se ukvarja z računalniško dejavnostjo; **Almont**, ki skrbi za finalizacijo aluminijastih izdelkov; **Alumat**, ki proizvaja aluminijaste žice; **Alupak**, ki skrbi za tiskanje na folije; **Anoksidal**, ki skrbi za eluksiranje proizvodov; **Aspersa**, ki se ukvarja s problemi industrijske psihologije; **Avtomehanski servis**, ki srbi za popravilo avtomobilov; **Ates,** ki se ukvarja z elektroniko; **Emles,** ki proizvaja embalažo; **Git-Murko**, ki skrbi za prehrano delavcev; **Impol-Inotehna**, ki se ukvarja z investicijskimi projekti; **Impol-Kadring**, ki se ukvarja z reševanjem splošno kadrovskih vprašanj; **Impol-Servis,** ki združuje gasilce in trgovce; **Impol-Stanovanja**, ki skrbi za gospodarjenje s stanovanji, **Kaldera**, ki opravlja dejavnost orodjarne; **Menel**, ki čisti prostore; **Papirnica in fotokopirnica**, v kateri delajo nekatere bivše tajnice; **Rondal,** ki je prevzel proizvodni program stare valjarne; **Sin-Fin**, ki opravlja finančno-računovodske posle; **Tehnika Set**, ki skrbi za vzdrževanje; **TMS Dekor**, ki opravlja mizarska dela, in invalidsko podjetje **Unidel**. Poleg omenjenih podjetij delujeta za tovarniško ograjo Impola še **zasebna zdravstvena** in **zasebna zobozdravstvena ambulanta** ter dve **odvetniški pisarni** v katerih delajo bivši Impolovi zdravniki, zobozdravniki in pravniki.

Nova podjetja se uveljavljajo na trgu

"Pri omenjenih podjetnih gre v glavnem za podjetja, ki so v mešani (zasebni in državni) ali zasebni lasti. V ustanovitvenem kapitalu večine podjetij ima Impol še svoj delež. Večina podjeti posluje tudi v prostorih in s poslovnimi sredstvi, ki jih ima v najemu od Impola. Večina samostojnih podjetij opravlja okoli 60 do 70 odstotkov svoje dejavnosti za potrebe Impola, 30 do 40 odstotkov poslov pa si morajo poiskati na trgu," pojasnjuje Jože Emih.

Koliko delavcev pa je zaposlenih v novih podjetjih? "V vseh novih podjetjih je zaposlenih okoli 600 delavcev. V Impolu in novih podjetjih je tako zaposlenih skupaj blizu 1500 delavcev oziroma tisoč manj kot v nekdanjem Impolu," pravi Emih. "Ob tem pa velja omeniti, da ni ostal po preoblikovanju Impola noben delavec brez socialne varnosti. Število zaposlenih so zmanjšali po tako imenovanih mehkih metodah. Večjemu številu delavcev je podjetje dokupilo delovna leta in jim omogočilo predčasno upokojitev. Poleg tega je vsem delavcem, ki so se odločili za samozaposlitev ali za delo doma na kmetiji, ponudilo tudi odpravnine, kar so mnogi delavci izkoristili, še zlasti tisti, ki imajo doma zemljo. Bili so tudi poizkusi, da bi podjetje odpuščalo trajno presežne delavce, vendar sindikalisti tega nismo dopustili, saj smo bili prepričani, da se dajo problemi rešiti z dogovorom in z mehkimi mehkimi metodami," dodaja Vlado Steinbacher.

Jože Emih: Odločitev, da gre Impol v republiški razvojni sklad, se je izkazala za pravilno

Da je bilo preoblikovanje Impola dobro pretehtano, dokazuje tudi to, da doslej ni propadlo še nobeno od številnih novih podjetij. Nasprotno! Mnoga uspešno poslujejo in se čedalje bolj uveljavljajo v gospodarskem življenju v Slovenski Bistrici in regiji.

Podjetniška kolektivna pogodba

Kako pa v Impolu in novih podjetjih ureniščujejo pravice delavcev? "V Impolu smo sredi lanskega decembra podpisali podjetniško kolektivno pogodbo, ki je začela veljati prvi dan letošnjega leta. Osnutek so pripravile strokovne službe podjetja, sindikat kovinske in elektroindustrije v podjetju pa je nanj dal 48 pripomb. V pogajanjih smo uspeli v podjetniško kolektivno pogodbo vključiti 85 odstotkov naših pripomb," pojasnjuje Jože Emih. "Po stari podjetniški kolektivni pogodbi smo imeli delavci v Impolu nekoliko večje ugodnosti, kot jih določata splošna in panožna kolektivna pogodba za gospodarstvo (zlasti pri dopustih, dodatkih za nočno in nadurno delo in podobno). Pri pogajanjih smo si prizadevali, da bi večji del teh ugodnosti ohranili, saj so bile že v preteklosti posledica težkih pogojev dela v naši panogi oziroma v podjetju. Pogajanja, na katerih so nam po strokovni plati pomagali tudi strokovni delavci območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov za Podravje, smo uspešno končali. V podjetniški kolektivni pogodbi smo uspeli ohraniti višje dodatke za nočno, nadurno in popoldansko delo ter delo ob praznikih, kot jih določa panožna kolektivna pogodba. Poleg tega smo uspeli zadržati še več drugih ugodnosti, popustiti pa smo morali pri dopustih," pojasnjujeta sogovornika.

Z novo podjetniško kolektivno pogodbo so delavci Impola pridobili še eno dodatno pravico: dodatek na stalnost, ki znaša 0,2 odstotka na osnovno plačo na leto. Tako kot doslej pa bo Impol delavcem tudi poslej vračal stroške prevoza na delo ter izplačeval regres za malico, regres za letni dopust in vse druge prejemke in socialne pomoči.

Decembra je povprečna neto plača znašala 78.000 tolarjev

"Z novo podjetniško kolektivno pogodbo smo zadovoljni, čeprav vseh pripomb v pogajanjih nismo uspeli uveljaviti. Vendar je smisel pogajanj ravno v tem, da najdejo predstavniki delavcev in delodajalcev pameten kompromis, ali ne?" meni Emih.

Tudi lani so delavci Impola prejemali plače po podjetniški kolektivni pogodbi oziroma nekoliko več, poleg tega pa so pred novim letom prejeli še okoli 80 odstotkov plače. Lani decembra je povprečna mesečna plača v Impolu znašala 78.000 tolarjev neto.

"Izvajanje podjetniške kolektivne pogodbe je doslej teklo brez problemov. Problem so le členi, ki govorijo o stimulacijah. Na to smo sindikalisti opozorili že na pogajanjih, vendar smo se nato dogovorili, da bomo kriterije iz pogodbe testirali v praksi. Če bodo imeli delavci na omenjene člene veliko pripomb, se bomo o načinu izplačevanja stimulacij pogajali naprej in poskušali ta del pogodbe bolj konkretizirati. Sicer pa smo imenovali posebno komisijo za tolmačenje podjetniške kolektivne pogodbe, ki bo tovrstne probleme in nejasnosti sproti reševala," pravi Steinbacher.

Delavci Impola imajo poleg pravic, o katerih govori kolektivna pogodba, še nekaj ugodnosti. Tako lahko med drugim po sindikalnih cenah letujejo v apartmajih podjetja, ki jih sedaj upravljata oba sindikata, ki delujeta v podjetju – Skei in KNSS. "Imamo sedem apartmajev na Treh kraljih na Pohorju, 18 apartmajev na Rabu, 12 apartmajev na Malem Lošnju, 10 apartmajev v Červarju in dva apartmaja v Čateških toplicah. Nekateri so že razmišljali o odprodaji. Sindikalisti pa smo se zavzeli, da bi ti počitniški objekti ostali še naprej na razpolago delavcem , zato smo se odločili, da bomo začeli sami gospodariti z njimi, čeprav to za nas ni lahko. Za takšno rešitev je pokazal razumevanje tudi republiški razvojni sklad," pojasnjuje predsednik Skei. "Zato, da lahko opravljamo to dejavnost tudi na Hrvaškem, smo morali organizirati mešano podjetje. Naš trud pa ni zaman, saj so apartmaji zasedeni vso sezono."

Sindikalisti se intenzivno pogajajo za podpis podjetniške kolektivne pogodbe tudi v novih podjetjih. "Doslej so podpisali domala enako podjetniško kolektivno pogodbo kot v Impolu tudi v Almontu. V nekaterih novih podjetjih pa sprejemajo pravilnike, po katerih izplačujejo plače. Sprejeli so jih že v Rundalu, v podjetju Git-Murko in še nekaterih. Pričakujem, da bodo v kratkem v vseh podjetjih bodisi podpisali podjetniško kolektivno pogodbo ali pa sprejeli ustrezen pravilnik. Zagotovo je sprejem podjetniške kolektivne pogodbe v Impolu okrepil pogajalske pozicije delavcev oziroma sindikalistov v vseh novih podjetjih," meni Jože Emih. "Kljub vsemu pa je vse odvisno od pogajanj v vsakem posameznem podjetju, za katera si sindikalisti prizadevamo, da bi bila čim bolj korektna in na kulturni ravni."

754 članov v 19 osnovnih organizacijah

Sindikalisti so v pogajanjih tem bolj uspešni, čim boljše so organizirani in enotni. "V konferenco Skei v Impolu je združenih 19 osnovnjh organizacij sindikata, v katerih je združenih 754 članov. Tako je Skei v Impolu in novih podjetjih večinski sindikat. Res je, da nekateri delavci niso vključeni v sindikat. Nekateri upajo, da bodo spoštovanje delavskih pravic izborili drugi. Vendar pa je takšnim marsikdaj žal, da niso člani, ko potrebujejo kakršno koli pomoč. Pri sindikatu namreč deluje blagajna vzajemne pomoči, kjer lahko člani dobijo od 40 do 55.000 tolarjev brezobrestnega posojila. Poleg tega so člani Skei deležni tudi brezplačne pravne pomoči, popusta pri dodatnem zdravstvenem zavarovanju in podobno. Ugodnosti zagotovo odtehtajo članarino," je prepričan Jože Emih.

Sindikat Skei v Impolu je lani poleg rednega dela organiziral na Pohorju tudi tri seminarje, na katerih so usposabljali sindikalne zaupnike iz osnovnih organizacij. "Pri delu nam veliko pomaga območna organizacija Skei za Podravje in območna organizacija ZSSS za Podravje. Skrbi pa nas, ker prihaja do nesoglasij med sindikati dejavnosti, območji in zvezo. To ni dobro. Sindikalisti moramo biti enotni, saj bomo samo tako uspešni v pogajanjih za delavske pravice," je prepričan Jože Emih.

Na koncu pa smo predsednika Skei v Impolu povprašali še, kako poteka privatizacija. Ali bodo delavci pomembni solastniki Impola? "V zvezi s privatizacijo potekajo informativni pogovori. Ko bodo te stvari bolj jasne, se bomo o vsem skupaj pogovorili tudi člani Skei in se do predlaganega načina privatizacije opredelili," pravi Vlado Steinbacher.

Tomaž Kšela

IGNORANTSKI ODNOS LASTNIKA IN OBLASTNIKOV DO ŠTIRIH ŽUPANOV IN 370 DELAVCEV VUZENIŠKE LIVARNE

Župan občine Vuzenica Miran Kus, župan občine Muta Ivan Draušbaher, župan občine Radlje Herman Tomažič in župan občine Podvelka-Ribnica Anton Kovše so konec minulega tedna v Vuzenici sklicali delovni sestanek o sanaciji Livarne Vuzenica, na katerega so povabili tudi predstavnike Sklada Republike Slovenije za razvoj, ministrstva za gospodarske dejavnosti in ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Na sestanek so bili povabljeni tudi predstavniki sindikata kovinske in elektro industrije. Delovni sestanek so sklicali, da bi na podlagi dosedanjih pogovorov in obljub pripravili operativni načrt sanacije za Livarno Vuzenica, ki daje delo in kruh 370 delavcem in je v lasti republiškega razvojnega sklada.

Na delovnem sestanku pa so se zbrali le župani in sindikalisti, saj iz Ljubljane ni bilo nikogar in tudi opravičili se niso. Tako je izzvenela v prazno tudi tiskovna konferenca, ki so jo štirje župani sklicali istega dne. Na njej so želeli delavcem in njihovim družinam ter širši javnost razgrniti, kako bo potekala sanacija Livarne Vuzenica. Delavci in njihovi najbližji namreč že dalj časa živijo v negotovosti, kaj bo z Livarno in njihovimi delovnimi mesti.

Župani občin iz zgornje Dravske doline so zaradi tega poslali predsedniku slovenske vlade dr. Janezu Drnovšku javni protest: "Župani zgornje Dravske doline javno protestiramo nad popolno ignoranco Sklada Republike Slovenije za razvoj, ministrstva za gospodarske dejavnosti in ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. V imenu 370 zaposlenih in njihovih družin v Livarni Vuzenica vas pozivamo, da s svojo avtoriteto zagotovite odgovornost republiškega razvojnega sklada in omenjenih ministrstev pri reševanju delovnih mest in problemov gospodinjstev v demografsko ogroženih in obmejnih občinah zgornje Dravske doline."

T. K.

CELJSKIM MESARJEM OMEJUJEJO PRAVICO DO ODSOTNOSTI ZARADI BOLEZNI

Jovo Labanac, sekretar sindikata kmetijstva in živilskopredelovalne industrije Slovenije, nam je poslal zanimive sklepe kolegija Celjskih mesnin. Ker kaj takšnega še nismo videli, jih objavljamo v faksimilu.

Iz njih je nedvomno razviden namen varčevanja pri delavcih. Če gre res za varčevanje, gre vsekakor tudi za škodovanje delavcem. Pravico do odsotnosti z dela zaradi bolezni so zaposlenim priznali že v prejšnjem stoletju.

Šefi celjskih mesarjev skušajo delavce stimulirati, naj za zdravljenje bolezni uporabijo letni dopust. Verjamemo, da vedo, da je dopust namenjen obnavljanju moči in sprostitvi po napornem delu. Zaposleni imajo do dopusta pravico, tudi zato, ker so sami dolžni varovati svoje zdravje in delovno zmožnost. Stimulacija, ki jo ponujajo zaposlenim, da bi bili zaradi bolezni manj odsotni z dela, je vredna veliko manj od njihovega zdravja. Zmanjšanje bolezenskih odsotnosti z dela je verjetno najbolj odvisno od urejenosti delovnega okolja, za katerega pa so dolžni skrbeti delodajalci.

Sklepe kolegija Celjskih mesnin objavljamo tudi zato, da bodo pristojne službe povedale, ali so sploh skladni z našo delovnopravno ureditvijo.

F. K.

SKLEP KOLEGIJA O PROGRAMU ZMANJŠEVANJA BOLNIŠKEGA STALEŽA V LETU 1997

Kolegij družbe Celjske mesnine d.d., je na sestanku dne 3. februarja 1997 sprejel program v smislu zmanjševanja stroškov odsotnosti z dela zaradi bolezni.

1. Delavci, ki v letu 1997 ne bodo koristili bolniškega staleža (podatki bodo razvidni iz mesečnih listov prisotnosti na delu), bodo ob koncu leta prejeli denarno nagrado v naslednji višini:

   - delavci v proizvodnji in hladilnici — neto — 30.000,00 SIT
   - delavci v maloprodaji in režiji — neto — 20.000,00 SIT

2. Delavci se bodo lahko odločili, da za krajše odsotnosti z dela, zaradi bolezni koristijo redni letni dopust in tako pridobijo pravico do denarne nagrade ob koncu leta in bonitete med letom.

3. Delavci, ki bodo zaradi bolezni koristili nadomestilo za bolniški stalež, šest mesecev ne bodo upravičeni do bonitete iz naslova cenejšega nakupa mesa in mesnih izdelkov.

Direktor
Izidor Krivec ,dr.vet.med.

GANLJIVA SKRB ZA DENACIONALIZACIJSKE UPRAVIČENCE

Mnogokrat morajo o odnosih med denacionalizacijskimi zavezanci in upravičenci razsojati sodišča. Tako je bilo tudi pri Metalki. Pred kratkim pa si je vodja prodajnega centra na Topniški ulici v Ljubljani privoščil svojevrstno spravno potezo. V času, ko bi šla strešna opeka, predvsem slemenjaki, za med, s pošiljko, ki jo je dobil z velikimi težavami prekril »lastno« streho, čeprav še ni bila tako hudo zdelana. Nekateri manj ozaveščeni in s tranzicijo neseznanjeni prodajalci so hoteli, naj gredo slemenjaki najprej v redno prodajo, ker bi lahko z njimi tudi dobro zaslužili.

Pa ni bilo tako. Bilo je tako kot v sporu med pametjo in Butalci, ko je župan že vedel, kaj je najbolje za butalsko srenjo. Slemenjaki so končali na »Metalkinem« slemenu, saj nesrečna lastnica z borimi sedemnajstimi tisočaki mesečne najemnine (resda mark) nikakor ne zmore plačati popravila. Ali smo ali nismo, kršen matiček!

Kako je stvar potekala v zraku, si lahko ogledate na fotografiji. Kako se je odvijala na tleh, pa se boste prav gotovo lahko seznanili v prihodnjih številkah Delavske enotnosti, ko bomo opisali še nekatere genialne poslovne poteze tega kljukca.

T. K.

Foto: Sašo Bernardi

NA ŠVEDSKEM REFORMIRAJO SOCIALO

Na Švedskem se od lanske jeseni politične razmere zaostrujejo. Sindikalne konfederacije so organizirale številne demonstracije proti sedanji vladni politiki, na katerih je sodelovalo več deset tisoč ljudi.

Švedska vlada si je nakopala jezo sindikatov in povzročila vihar protestov s predlogom za spremembo delavskega zakona ter spremembo sistema zavarovanja za primer brezposelnosti.

Vlada je pred tem pozvala socialne partnerje, naj se pričnejo pogajati o delavskem zakonu. Ker sporazum kljub dolgim in intenzivnim pogajanjem ni bil dosežen, je vlada lansko jesen predstavila predlog novega delavskega zakona. S spremembami zakona, ki je povzročil jezo v sindikalnem gibanju, je skušala delodajalcem olajšati možnosti za zaposlitev novih delavcev. Mogoče nehote pa je zakon poslabšal varnost zaposlitve. Kljub temu sindikati menijo, da so v novem zakonu tudi pozitivni elementi.

Z zakonom je delodajalcu dana pravica, da brez obrazložitve začasno zaposli več kot pet ljudi za največ 12 mesecev, če gre za nova podjetja pa največ za 18 mesecev. Zakon omogoča tudi sklepanje lokalnih sporazumov, s katerimi je razveljavljeno kadrovsko načelo "zadnji noter - prvi ven". Do sprejema zakona so imeli sindikati na državni ravni pravico do veta na takšne sporazume. Trajanje odpovednega roka je določeno z obdobjem zaposlitve in ne več s starostjo delavca. Novost je tudi ta, da bodo imeli nadomestni delavci, ki so delali tri leta v zadnjih petih letih na istem delovnem mestu, prednost pri stalni zaposlitvi. To prednost bodo imeli tudi delavci s skrajšanim delovnim časom in ustreznimi kvalifikacijami.

Sindikati so imeli ob sprejemu zakonskih sprememb največ pripomb na novo obliko začasne zaposlitve in opozarjali, da bi jo delodajalci lahko sistematično izkoriščali. Parlament je te pripombe sindikatov upošteval in določil rok, v katerem bodo po sprejemu zakona ponovno ocenili, kako se je nova oblika začasne zaposlitve obnesla v praksi.

Drugi predlog vlade, ki buri duhove in ki je že nekaj časa predmet razprave med švedskimi sindikati, je predlog za nekatere spremembe sistema zavarovanja za čas brezposelnosti. Sindikati niso zadovoljni s strožjimi pogoji uvrstitve delavcev med prejemnike nadomestil, saj so izračunali, da bo bil iz sistema izločen vsak peti delavec, ki danes prejema nadomestilo za brezposelnost. Prav tako niso zadovoljni tudi z višino nadomestil za brezposelnost.

Sicer pa se švedski sindikati ukvarjajo tudi z prihodnjim pokojninskim sistemom. Predlog zanj je izdelalo pet političnih strank, o njem se sedaj pogajajo. Druga največja švedska sindikalna konfederacija - Konfederacija poklicnih uslužbencev Švedske, je pogajanja izkoristila zato, da je ponovno zahtevala več pokojninskih pravic za čas študija.

Po sedanjem predlogu obdobje, ki so ga ljudje prebili na študiju, ne daje pokojninskih pravic. Zaradi tega tisti, ki so končali dolgoletni študij, ne delajo pa na dobro plačanih delovnih mestih – na primer učitelji in medicinske sestre – prejemajo zelo nizke pokojnine. Konfederacija poklicnih uslužbencev Švedske zato predlaga, da bi študijska leta dajala pokojninske pravice. Obračun pokojnine za obdobje študija naj bi upoštevali polovico povprečne plače.

Pavle Vrhovec

BO SKEI KOGA KAM PRIBIL?

Kot je na torkovi tiskovni konferenci povedal predsednik Skei **Albert Vodovnik**, se zaradi nejasnih političnih razmerij v državi zadnja dva meseca niso javno oglašali. Ker sestavljanje nove vlade traja predolgo, so se odločili za javno objavo pisma, ki so ga predsedniku vlade dr. Janezu Drnovšku poslali že 5. decembra lani. Objavljamo ga v faksimilu.

Vodstvo Skei je zelo nezadovoljno z odlaganjem obravnave treh interventnih zakonov, ki jih je minister Metod Dragonja predložil že prejšnjemu državnemu zboru. Gre za zakone: o poroštvih, dokapitalizaciji sklada in jamstvenem skladu. Prav tega zadnjega najbolj pogrešajo, saj bi pomagal številnim delavcem, ki zaradi nelikvidnosti podjetij ne prejemajo plač. Vodovnik pravi, da tudi Nemčija rešuje takšne probleme na podoben način. V Skei so zaskrbljeni, ker se zaradi odlašanja obravnave in sprejetja navedenih zakonov problemi povečujejo. Poslance zato pozivajo, naj čimprej začnejo izvajati zakonodajno oblast. Dodajajo, da prav delavci ustvarjajo denar za njihove dobre plače.

Skei pogreša vlado, ki bi težave v industriji reševala s svojo avtoriteto. Razmere v industriji, ki še vedno ustvarja 35 odstotkov družbenega proizvoda in 45 odstotkov izvoza, bi morala odločneje reševati.

Vodovnik je omenil še neustrezno politiko bank, zlasti previsoke obresti, ki potapljajo podjetja. To izkoriščajo tudi tuje banke. Narobe politika je kriva, da se je število delovnih mest v kovinski in elektroindustriji od leta 1987 do danes s 178.000 zmanjšalo na 108.000 ali za 70.000.

Ministrstvo za gospodarske dejavnosti je z gradivom o strategiji povečevanja konkurenčne sposobnosti za industrijska podjetja naredilo zelo veliko. Tudi drugi moramo ustvariti boljšo družbeno klimo za delovanje industrijskih podjetij, saj nas majhne obratovalnice ne morejo reševati. Le tako bi industrija lahko zadržala strokovnjake, ki še niso odšli, in privabila tudi nove. Tako je prejšnji direktor iz Litostroja odgnal zelo veliko strokovnjakov, sedanjemu pa jih že primanjkuje.

Vodovnik je opozoril tudi na prakso zaposlovanja za določen čas, ki pri delavcih zmanjšuje občutek varnosti. Dalje je omenil tudi trgovanje z delavci, saj so jih ponekod prodali ali oddali v najem skupaj s tovarnami. Vlada bi morala narediti več zlasti za Zlatarno Celje. Lastniki Iskre iz Makol so zanj vprašljivi, saj se mu zdi, da delavcev sploh ne potrebujejo. Ker delavke tega podjetja stavkajo že drugi mesec, je po Vodovnikovem mnenju mogoče, da so proizvodnjo iz tega kraja prenesli na Kitajsko in da tržijo z izdelki, ki jih zanje delajo v tej daljni deželi. Sumljiva so tudi dogajanja v Elradu, kjer je naročila njegovih izdelkov nekdo »kanaliziral« v konkurenčno zasebno podjetje.

Vodovnik je omenil še zaposlovanje prek posredniških podjetij, kar naj bi se dogajalo zlasti pri težkih zvarjencih, ki jih pred leti v naši državi nismo izdelovali.

Lidija Jerkič, pravnica Skei, je dodala, da so delavci pri prodaji podjetij ali njihovih delov zelo nezaščiteni. To se je zgodilo delavcem treh podjetij bivše Tovarne dušika Ruše: Timberije, Mina in Unigita. Ta podjetja je sklad prodal zasebnikom skupaj z delavci. Zaradi neplačevanja kupnine in drugih vzrokov so se vse prodajne pogodbe razdrle. Ker zakon o delovnih razmerij, ki smo ga prevzeli iz Jugoslavije, razdrtja pogodb ni poznal, ni bilo podlage, da bi se delavci teh podjetij prijavili na zavodu in dobili socialno varnost. Jerkičeva je omenila tudi hude pomanjkljivosti na področju varstva pri delu. Tam kljub opozorilom sindikalistov delajo brez obratovalnega dovoljenja. Delajo pa tudi z nevarnimi snovmi.

»Če se politika ne bo zganila, bo Skei prisiljen znova radikalizirati svoj boj. Lahko kdo reče, da je takšen boj tudi političen, zame pa ni nenavadno, če delavci demonstrirajo tudi izven tovarn. Iz podjetij pa se Skei ne bo pustil odgnati; če ne bo šlo drugače, bomo koga kam pribili,« je zaključil.

F. K.

skei sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije
Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana
Telefon: 061/312-246, telefax: 061/322-973
Žiro račun: 50101-678-67042

Datum 5/12-1996
PISMA/VLADA
Številka SKEI /96

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
dr. Janez DRNOVŠEK, predsednik
Gregorčičeva 20

1000 LJUBLJANA

ZADEVA: Prošnja in predlog za posredovanje v kriznem in prelomnem obdobju v kovinski in elektroindustriji v Sloveniji

Spoštovani gospod predsednik,

Stanje v kovinski in elektroindustriji Slovenije, nastalo zaradi blokiranega sistema finansiranja proizvodnje v večini gospodarskih subjektov, je sprožilo resno zaskrbljenost tudi med delavci, ki zahtevajo učinkovito posredovanje vseh institucij, predvsem pa bank v Sloveniji.

Na podlagi številnih razgovorov in dokumentacije iz podjetij kovinske in elektroindustrije Slovenije, kot tudi strokovnih združenj, je dolgoročno sedanji trenutek zelo pomemben.

Neodzivnost in ignoranca do tega problema sta skoraj že na meji tolerance za mirno razreševanje. Predvsem se pri celotni problematiki kot glavni krivec pojavljajo banke in Banka Slovenije, v družbah pa vodstvena struktura, ki po nevem katerih evropskih kriterijih zopet načrtuje odpuščanje delavcev.

Naš poziv Vam pošiljamo tudi zato, ker želimo zamenjavo starih programov z novimi investicijami, za nova delovna mesta. Vedno glasneje se pri nas pojavlja zahteva do Vlade, parlamenta, delodajalcev, bank in Gospodarske zbornice Slovenije, da povedo po kateri poti dalje:

- ali po poti sožitja in partnerstva med kapitalom in socialo, ki jo vidimo v SKEI v novih delovnih mestih in delu,

- ali pa kapitalizem v katerem bo odnos uravnavalo nasilje in ludizem oziroma kot pravijo temu nekateri: "Rohrstock" kapitalizem.

Spoštovani gospod predsednik, naša urgenca je izjemnega pomena tudi za podjetja, ki so že olastninjena a nimajo obratnega kapitala, delavci pa si morajo z vodstvi izboriti mesečno s štrajki plače (npr. Zlatarna Celje, Iskra Elementi Makole itd.).

Nekatere direktorje je celo strah govoriti resnico o "tehnoloških spremembah", ker se bojijo za lastna življenja in življenja družinskih članov. Stanje je kritično.

V kolikor bi bilo mogoče vam stvari pojasnimo lahko tudi v neposrednem razgovoru. V želji, da čimveč prispevamo k normalnemu reševanju zapletov, v SKEI Slovenije pripravljamo 16. decembra tudi tematsko sejo, kjer se bomo opredeliti tudi do naših nadaljnjih aktivnosti.

Za posredovanje se zahvaljujemo in Vas pozdravljamo,

SINDIKAT KOVINSKE IN ELEKTROINDUSTRIJE SLOVENIJE skei Dalmatinova 4 Ljubljana

Predsednik SKEI Slovenije
Albert VODOVNIK

Poslano:
- predsedniku Republike Slovenije
- predsedniku Državnega zbora R Slovenije
- predsedniku Državnega sveta R Slovenije
- guvernerju Banke Slovenije
- predsedniku Gospodarske zbornice Slovenije

Jernej Jeršan, sekretar RO sindikata delavcev v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala

PLAČE ŠE VEDNO NA REPU LESTVICE

Jernej Jeršan, sekretar RO sindkata delavcev v gradbeništvu in industriji gradbenega materiala Slovenije, ni zadovoljen, ko pogleda seštevek pod bilančno črto lanskega leta. Ni pozitiven, ker sindikatu ni uspelo uresničiti najpomembnejših ciljev. Zato nekatere pomembne naloge prenaša v letošnje leto, na primer prizadevanja za uspešnejšo organiziranost in sodelovanje, za močnejši in finančno trdnejši sindikat. Boj z delodajalci za težavnemu delu v gradbeništvu primerne plače tudi ni končan. Vendar je tako ali tako stalnica v delu sindikatov. Toda pustimo sekretarja do besede.

S čim ste se lani ukvarjali, s čim ste zadovoljni, s čim ne?

Lansko leto je bilo za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala kar uspešno. Vendar se to ne odraža tudi pri zaposlenih v gradbeništvu in članstvu sindikata gradbenih dejavnosti Slovenije. Navedena ocena izhaja tako iz njihovega splošnega, delovnega, kakor tudi osebnega standarda. V zastavljenem projektu evidence članstva smo uspeli popisati članstvo. Ugotovili smo, da nas v sindikatu delavcev gradbenih dejavnosti ni več 37.000, kot navajajo podatki ZSSS, pač pa se je število zaposlenih in tudi članov našega sindikata še dodatno osulo. V časih razcveta gradbeništva, pred desetimi leti denimo, je bilo preko 71.000 članov. Po osamosvojitvi in po vojni se je število prepolovilo, v zadnjih letih pa so težavne gospodarske razmere v gradbeništvu še bolj zmanjšale število članov našega sindikata. Drugi sindikati so nam pobrali neprimerno manj članstva kot kriza... Seveda ne gre le za natančno število članov samo: tistim, ki so medtem ostali brez dela, govorim o razliki med 37.000 in sedanjimi 24.500 člani, pa ta čas še nimajo urejenega socialnega statusa, gredo po našem statutu še vse pravice do socialne pomoči in pravne zaščite. Hočem povedati, da so pravice ostale, pokrivamo pa jih iz precej manjšega priliva kot nekoč. V teh dogajanjih (stečajih) so najbolj ogroženi delovni invalidi in dela manj zmožni, ki so se jih v podjetjih skušali otresti na vsakršne načine, tudi tako, da so ustanavljali bypass podjetja, takšne delavce pa puščali v matični lupini. Teh ljudi namreč ni mogoče razporediti med presežne delavce, in dokler firme ne gredo v stečaj, so takšni delavci brez plač in pravic. V resnici so nezaščiteni, čeprav naj bijih zakon še posebej zaščitil. Postopki na sodiščih pa so tako dolgotrajni, da zvodenijo, saj medtem pravne osebe, od katere naj bi izterjali pravice nekdaj zaposlenih delavcev, sploh ni več.

Vaš sindikat sodi med tisto večino, ki lani ni povišala članarine. Kje so vzroki za to? So se člani uprli, je bila morda akcija prepričevanja o pomenu višje članarine premlačna?

Ocenili smo, da dejavnost komaj financiramo z dosedanjo članarino. Kajpak tako ne moremo širiti dejavnosti in osnovati nobenih skladov, tudi če bi jih hoteli. Letos bomo preverili, ali so člani za širjenje dejavnosti sindikata in če so, bomo članarino morali zvišati. Zakaj bomo preverjali voljo članstva? Zato, ker na odmočnih sindikatih lani tega ob razpravah o višji članarini niso storili... Osebno menim, da bo povišanje potrebno, saj bo treba med drugim, to potrebo močno občutimo v našem sindikatu, okrepiti tudi strokovne službe na ZSSS.

To ste verjetno najbolj občutili ob razpravah o kolektivni pogodbi...

V sindikatih pogrešamo močno strokovno ekipo za ekonomska, socialna, pravna vprašanja. Ekipi, ki jo imamo, nič ne očitam, nasprotno. Težava je v tem, da jih ni dovolj, da strokovne pomoči ne dobiš vedno takrat, ko jo potrebuješ.

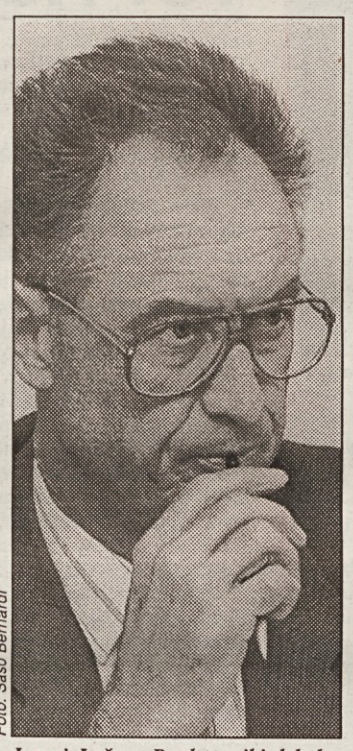

Foto: Saša Bernardi

Jernej Jeršan: Predstavniki delodajalcev spet terjajo, da priznamo njihovo odpoved panožne in splošne kolektivne pogodbe kot legalno in da začnemo pogajanja kot da se v zadnjih mesecih med sindikati in njimi ni nič zgodilo. To ne pride v poštev!

Kako potekajo pogajajnja o kolektivni pogodbi v vaših dveh dejavnostih?

Slabo. Pred dnevi smo dobili odgovor našega pogajalskega partnerja iz Gospodarske zbornice, strokovnega združenja za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala, na našo še ne 14 dni staro pobudo o nadaljevanju pogajanj o panožni kolektivni pogodbi. Odgovorili so nam tako, kot da prizadevanj sindikatov v zadnjih treh mesecih lanskega leta sploh ni bilo, kot da se med koncem septembra lani, ko so odpovedali panožno kolektivno pogodbo, in minulim tednom ni zgodilo prav nič. Kot da tega časa sploh ni bilo. Vodstvo strokovnega združenja se vede, kot da ne razume razmer v gradbeništvu. Po metodologiji, ki upošteva težje pogoje dela, naj bi v gradbeništvu imeli za 12 odstotkov višje izhodiščne plače kot po splošni kolektivni pogodbi. Od delodajalcev, oziroma njihovih pogajalcev smo uspeli iztržiti 5 odstotkov, kar pa se je v letu 1995 ob upoštevanju eskalacijske formule v splošni kolektivni pogodbi razvodenelo. Od tedaj našim delavcem priznajo samo tolikšno izhodiščno plačo kot je zapisana v SKP, ker je to več kot je določala prejšnja tarifna priloga s petimi odstotki dodatka vred. Ob tem imamo v gradbeništvu vrsto deficitarnih poklicev, redno primanjkuje okoli 6.000 do 7.000 delavcev, na šole in gradbeno fakulteto skoraj ni vpisa. Dejavnost sama pa se je prestrukturirala do te mere, da zdaj v njej ni 60 odstotkov zaposlenih priučenih delavcev, ampak so velika podjetja organizirana kot strokovna (inženiring, projektantska jedra), okoli katerih se zbirajo podizvajalci. SCT ima danes okoli 3.000 zaposlenih. Podobno je v Gradisu in vrsti drugih družb. V gradbeništvu plače nikoli niso bile kaj posebnega. Vedno smo bili bolj pri repu ali na samem repu lestvice. Tu smo zaradi nerazumevanja na delodajalski strani tudi zdaj, ko je dejavnost bistveno reorganizirana...

Vendar položaj teh dveh panog, sodeč po statističnih podatkih, lani le ni bil tako slab...

V celoti gledano ni bilo tako slabo in čuti se nekakšno oživljanje. Po drugi strani pa je bilo lani še nekaj stečajev in odpuščanja delavcev, pri čemer je prednjačil mariborski okoliš. Podjetja močno občutijo finančno nedisciplino, zaposleni pa tudi, saj ta neposredno vpliva na višino plač, ki dosegajo kvečjemu višino po splošni kolektivni pogodbi, in na čas izplačil.

Omenili ste območne odbore češ da niso preverjali mnenja članstva o potrebnosti ali nepotrebnosti zviševanja sindikalne članarine. Ali je to namig na slabo delo območnih sindikalnih delavcev?

Ne, sploh ne. Lani smo celo uspeli konsolidirati delo v območnih odborih in to štejem k pozitivnim dosežkom lanskega leta. Ti premiki so za naše uspešno delo zelo pomembni. Dejavnosti so zelo raztresene, praktično ni občine, vsaj v starem pomenu občinskih meja ne, ki ne bi imela gradbene dejavnosti. Imamo 18 območnih odborov, ki teren dobro pokrivajo. Sicer pa jim delo leti samo na kup, zlasti v socialni in pravni pomoči.

Bodi dovolj o lanskem letu, pred nami je leto 1997. Nalog se ne manjka, nobena ne bo lahka. Katerim boste dajali prednost?

Prednost? Vsem, samo nekatere bodo prišle na vrsto prej, druge pa bodo lahko malo počakale. Stalna naloga na primer je ažuriranje stanja članstva, saj se podatki spreminjajo skoraj vsak mesec. Zelo pomembno bo sprejemanje pravilnika o finančnem in materialnem poslovanju ter financiranju ZSSS. Računamo, da bo med članstvom uspela akcija za dvig članarine na odstotek bruto plače in da bo disciplina pri poravnavanju članarine boljša kot doslej.

In pogajanja o kolektivni pogodbi...

Seveda. Treba bo ubraniti že dosežene pravice, kar pa ne bo lahko, ker se pri nekaterih sindikalnih pogajalcih pojavlja nekakšno razumevanje za delodajalske zahteve. Bojim se, da utegnemo sindikati na tak način iztržiti manj kot bi lahko. Na vrata trka nova socialno-pravna zakonodaja.

Ponovno je pred vrati tudi dan gradbincev, četrti junij. Letos ga bomo praznovali z vrsto prireditev, prek športnih do zaključne slovesnosti prvo soboto v juniju, 7. junija v Črnomlju torej. Pokrovitelj bo tamkajšnje gradbeno podjetje Begrad, ki letos praznuje 50-letnico Kaj vse bomo počeli v počastitev našega praznika: osmega marca bodo zimske športne igre gradbenih delavcev; imeli bomo tudi poletne športne igre v 11 panogah; osrednji program, kulturni, podelitev priznanj itd. bo v Črnomlju. Zelo lepo bi bilo, če bi se do takrat z delodajalci uskladili glede kolektivne pogodbe in bi jo na osrednji proslavi svečano podpisali.

Boris Rugelj

Vsakemu zaupniku sindikalni časopis

V sindkatu gradbenih delavcev se bodo letos posvečali tudi izobraževanju in obveščanju svojih sindikalnih delavcev in članov. O tem je Jernej Jeršan takole razmišljal: Lani smo razmišljali o lastnem internem informatorju. Vendar smo ugotovili, da nam za te namene povsem ustreza Delavska enotnost. Interes izvršnega odbora našega sindikata na naši nedavni seji je bil povsem nedvoumno izražen. Enak interes je moč razbrati tudi med člani in celo v vodstvih podjetij. Menim, da bi jo moral naročiti prav vsak sindikalni zaupnik. Prav pa bi bilo, če bi jo prebirali tudi člani, saj bi bili o sindikalnem dogajanju dobro informirani. Našim sindikalistom se denimo dogaja, da DE do njih sploh ne pride, ker si jo prilastijo bodisi v vodstvih podjetij ali v računovodstvih. Zato me zelo moti zdajšnje razpredanje sindikatov, ali bi še izdajali Delavsko enotnost in koliko denarja naj bi za to namenili. Konec koncev imamo v sindikalnem statutu črno na belem zapisano, da je ta časnik naš, sindikalni-delavski časopis.

B. R.

SINDIKAT KNG SLOVENIJE — KEMIČNE, NEKOVINSKE IN GUMARSKE INDUSTRIJE

GZS - Združenje kemične in gumarske industrije
- Združenje za nekovine
ZDS - Sekcija za kemično in gumarsko industrijo
- Sekcija za nekovine
Neodvisnost KNSS - Sindikat kemijske in farmacevtske dejavnosti Slovenije

ZADEVA: Aneks h Kolektivni pogodbi za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo Slovenije

Republiški odbor sindikata KNG Slovenije je na svoji 1. izredni seji dne 10.2.1997 razpravljal o Aneksu h Kolektivni pogodbi dejavnosti, ki je bil predložen za podpis dne 5.februarja 1997, in sprejel naslednja sklepa:

1. Sindikat kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije pooblašča predsednika sindikata KNG Slovenije Janeza Justina, da podpiše Aneks h kolektivni pogodbi dejavnosti v naslednji vsebini:

"1. člen

V Kolektivni pogodbi za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo Slovenije se v poglavju
»Veljavnost kolektivne pogodbe«
d) Časovno: spremeni prvi odstavek tako, da se glasi:
»Ta pogodba začne veljati z dnem podpisa in velja do 30.6.1997 oziroma do 31.8.1997.«

2. člen

V času pogajanj lahko stranki na podlagi skupne ocene pogajanj trajanje veljavnosti Kolektivne pogodbe za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo Slovenije sporazumno podaljšata.

3. člen

V ostalih določbah ostane Kolektivna pogodba za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo Slovenije nespremenjena.

4. člen

Ta aneks stopi v veljavo z dnem podpisa dosedanjih podpisnikov na strani delodajalcev in delojemalcev."

UTEMELJITEV:
Ta vsebina je analogna vsebini Aneksa k Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. Taka vsebina je bila dogovorjena na pogajanjih predstavnikov delodajalcev in delojemalcev v ožji sestavi dne 17.decembra 1996.
V dokaz, da mislimo resno, vam prilagamo Aneks v takšni vsebini, ki je z naše strani že podpisan in žigosan.

2. Aneksa h Kolektivni pogodbi dejavnosti, ki v prvem členu vsebuje nov odstavek, ki se glasi: "Dne 26.9.1996 in 27.9.1996 vloženi odpovedi Kolektivne pogodbe za kemično, nekovinsko in gumarsko industrijo se štejeta za pravočasno vloženi, s tem, da odpovedni rok izteče skladno z določili tega aneksa.", sindikat KNG Slovenije ne podpiše.

UTEMELJITEV:
Predmetno besedilo ni rezultat pogajanj in vsled tega ne more biti stvar podpisa, tudi Aneksa ne. Ne sprejemamo tudi modificirane vsebine, ponujene 5. februarja 1997.
Če 1. člen aneksa določa veljavnost pogodbe do 31.8.1997 in 2. člen določa, kako ravnati, če se pogajanja ne iztečejo do 31.8.1997, je predmetno besedilo popolnoma odveč. Samo besedilo je nedovršena določba in ne vemo, kaj se za njo skriva oziroma kaj se z njo želi doseči.

Lep pozdrav!

SINDIKAT KNG SLOVENIJE — KEMIČNE, NEKOVINSKE IN GUMARSKE INDUSTRIJE SLOVENIJE — REPUBLIŠKI ODBOR 1

Predsednik
Janez Justin

13. februar 1997

Sindikalna lista

Prvi del — februar 1997

1. Dnevnice

– cela dnevnica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
– polovična dnevnica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
– znižana dnevnica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrina (od 1. 1. 1997 dalje)	25,50
3. Ločeno življenje	49.866,00
4. Prenočišče - Povračilo sroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	12.492,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje september–november 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 79.969 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
– za 10 let	39.984,00
– za 20 let	59.977,00
– za 30 let	79.969,00
2. Nagrada ob upokojitvi	239.907,00
3. Solidarnostne pomoči	79.969,00

Vir: Zavod RS za statistiko — *Strokovna služba ZSSS*

Opomba:
Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:
1. Minimalna plača za mesec januar, februar in marec 1997 — 55.942 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje september–november znaša — 124.915 SIT

Strokovna služba ZSSS

Piše: Metka Roksandić

Kako deluje Evropska unija (8)

Bela knjiga

Bela knjiga, pripravljena spomladi 1995, je pripomoček za pripravo pridruženih članic na vključitev v notranji trg EU. Je navodilo za njihovo prilagajanje. Gre za uresničevanje ene od obveznosti v pridružitvenem sporazumu, to je obveznosti prilagajanja zakonodaje.

Sprejem zakonodaje je eden od pogojev. Enako pomembno je njeno izvajanje in sankcioniranje. Vse to je za delovanje notranjega trga EU enako pomembno. Za Slovenijo bo to trd oreh, saj je znano, da je prav uresničevanje pravnih predpisov in njihovo sankcioniranje eden največjih problemov v naši državi.

Bela knjiga je razdeljena na 23 področij. Eno izmed njih je socialna politika.

Bela knjiga za vsako od področij določa bistvene ukrepe. Prav tako opisuje potrebne strukture za izvajanje zakonodaje, ki jih je razvila EU (sisteme, standarde in metode za preverjanje, skladne s tistmi v EU). Pridružene članice morajo večino teh struktur šele razviti ali pa prilagoditi novim potrebam (organizacije porabnikov; profesionalcev, ki opozarjajo na nezakonitosti; ustreznost izdelkov s predpisanim standardom…).

Za sindikate je posebej pomembno področje socialne politike. Le-ta v Beli knjigi zajema področja enakih možnosti za moške in ženske, koordinacijo sistemov socialnih zavarovanj, zdravje in varstvo pri delu, delovno pravo in delovne pogoje ter tobačne proizvode.

Enake možnosti za moške in ženske je načelo, ki ima v zakonodaji EU dolgoletno tradicijo. Urejeno je s šestimi direktivami - smernicami:

– enako plačilo za moške in ženske zagotavlja poleg pravice tudi pravno varstvo, če bi bilo pri delavkah in delavcih to načelo kršeno,
– enakopravnost moških in žensk pri zaposlovanju, poklicnem usposabljanju, napredovanju in delovnih pogojih,
– postopno izvajanje tega načela pri socialnem zavarovanju,
– enakopravnost samozaposlenih moških in žensk v kmetijstvu,
– varstvo pri delu za ženske med nosečnostjo in matere.

Harmonizacija naše zakonodaje s temi predpisi bo, po mnenju ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, problem le v delu, kjer gre za enakopravnost pri različnih pogojih za upokojevanje moških in žensk.

Usklajevanje sistemov socialnega zavarovanja

Pri uveljavljanju načela svobodnega gibanja delavcev je delavcem migrantom treba zagotoviti ustrezno varstvo pravic iz socialnega zavarovanja. Tako je treba le vzpostaviti učinkovito koordinacijo sistemov, ne pa poenotiti sisteme socialnega zavarovanja.

Način usklajevanja je predviden v dveh uredbah.

Varnost in zdravje pri delu

Za to področje velja vrsta smernic. Poleg ustrezne zakonodaje je treba zagotoviti nadzor v obliki inšpekcije dela, ustrezno usposabljanje delavcev in delodajalcev ter učinkovito upravljanje podjetij. Na tem področju čaka našo državo kar nekaj dela, saj še ni sprejet ustrezen zakon o varnosti in zdravju pri delu.

Delovno pravo in delovni pogoji

V nacionalnih zakonodajah mora biti zagotovljen enak pristop glede delavcev ali zdravja in varnosti na delovnem mestu. Na ta način ne more priti do neenakih stroškov za gospodarske subjekte in ni ogrožena konkurenčost. V veljavi je sedem smernic:

– kolektivna odpoved - obveščanje zastopnikov delavcev o nameri, posvetovanju z njimi in obveščanje odgovorne državne oblasti;
– sprememba lastnika podjetja - vse pogodbe o zaposlitvi se avtomatično prenesejo na novega lastnika, obvezno je obveščanje zastopnikov delavcev in posvetovanje z njimi pred dejanskim prenosom lastništva;
– stečaj delodajalca - zagotovljen mora biti del plač delavcem iz državnega jamstvenega sklada vsake države članice;
– delodajalci morajo pisno in posamično seznaniti delavce z njihovimi glavnimi dolžnostmi in pravicami ter z delovnimi pogoji;
– delovni čas - določa minimalni dnevni, tedenski in letni počitek ter omejuje delovni teden in nočno delo;
– varstvo mladine pri delu - prepoved dela osebam, mlajšim od 15 let, in urejanje dela mladih od 15. do 18. leta starosti;
– obveščanje in posvetovanje - ustanovitev evropskega sveta delavcev o obveščanju in posvetovanju v podjetjih ali skupinah podjetij, ki poslujejo po vsej EU.

Pri uskladitvi zakonodaje na področju socialne politike pri nas ne gre toliko za formalni sprejem oziroma uskladitev zakonov, kot gre za zagotovitev uresničevanja teh zakonov v življenju in učinkovito pravno varstvo. Sindikate v Sloveniji čaka zato resno strokovno delo. Nujno bo usklajevanje interesov med sindikati za učinkovito zastopanje interesov delavk in delavcev.

sindikalni ZAPISNIK

Foto: Saša Bernardi

KAM PA ZDAJ? – Vprašanje, ki kljuva večino delavk in delavcev trboveljske Iskre Semicona…

ISKRA DOGOREVA

Kot kaže, je negotovega položaja 156 delavcev trboveljske Iskre Semicona konec: na ponedeljkovem sestanku članov uprave s predstavniki nadzornega sveta so se namreč odločili, da bodo za podjetje predlagali uvedbo stečajnega postopka.

Kot smo poročali že v prejšnji številki, je delavke in delavce Iskre Semicona prejšnji ponedeljek dokončno minilo potrpljenje; začeli so stavkati za izplačilo plač za oktober, november in december z vsemi pripadajočimi dodatki vred. Na pogajanjih, ki so se končala v sredo popoldne (po zaključku naše redakcije), je bil stavkovni odbor sicer pripravljen prekiniti stavko, če bi zaposleni do petka res dobili eno od treh plač in voznino za vse tri mesece, kot so obljubili delodajalci, vendar se delavke in delavci na sobotnem zboru kljub izpolnjeni obljubi za to niso odločili. Še več: podprli niso niti drugega predloga, po katerem naj bi si uprava podjetja vzela mesec dni časa in s pomočjo vlade poiskala strateškega partnerja iz tujine. Takšna odločitev seveda ni pomenila drugega, kot da se bo usoda, ki je pred leti že doletela »materinsko« Iskrino tovarno polprevodnikov, ponovila tudi pri »hčeri« – Iskri Semiconu: to pa je – stečaj!

Čeprav so stečaj tako zaposleni kot uprava ob začetku stavke ocenjevali kot najslabšo možnost, pa skupnega jezika nikakor niso mogli najti. Zato je poslovodstvo na uvodoma omenjeni ponedeljkovi seji predlagalo uvedbo stečajnega postopka, nadzorni svet pa podprl njen predlog. To pa pomeni, da se bo množica 1.600 brezposelnih v Trbovljah kmalu povečala še za kakšnih sto ljudi. V dveh manjših podjetjih, ki naj bi nadaljevali del Iskrine proizvodnje, bi jih namreč v prvi fazi našlo delo le kakih 40…

D. K.

ZA MATERJO ŠE TOPROVI HČERI.

Tistega črnega petka, 31. januarja, ko so se delavci Konfe Šmarje odločili za stečaj svojega podjetja, je stečajna sod Vesna Bernard v Celju sklicala sestanek s sedanjim in bivši rektorjem Topra Mode ter predstavnikom Kreditne banke glav, na katerem je padla odločitev: Toper Mode gre v steč

Taka odločitev je kajpak blagodejno vplivala na 200 delavk in delavcev tega podjetja, ki bodo poslej deležni vsaj nadomestil. »Stotim med njimi naj bi se že kmalu obetala nova zaposlitev, saj se vsaj za najem, če že ne za nakup tovarniške hale, opreme in strojev menda zelo zanima ‚neka' firma iz Metlike,« nam je o sreči v nesreči povedal Forto Turk, sekretar območnega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Celja, in dodal: »Kaj več o tem bom vedel povedati po sestanku s stečajnim upraviteljem Zlatkom Hohnjecem, ki si sedaj še ogleduje dokumentacijo in ugotavlja, kaj bi se dalo storiti.«

Konec letošnjega januarja je bil uveden stečajni postopek tudi za firmo Toper 2000 – prvorojenko Topra matere, ki je sicer »preminula« že leta 1990, vendar jo do danes še vedno niso pokop Kakorkoli že: Toprov je dok konec…

Foto: Damjan Križnik

»SAME ŽALOSTNE NOVI Forto Turk, sekretar obmo odbora sindikata delavcev t ne in usnjarskopredelovalne strije Celja.

Sindikat kot Milošević!?!

Ali bodo Sopota preživela ali bodo morala v stečaj? To je »prašanj ki ta čas pesti slehernega od 134 delavcev tega lesnoindustrij ga podjetja iz Radeč. »Več so dolžni kot pa vredni,« pravi Mi Dabanovič, sekretarka območnega odbora Sinlesa Celje, in za »mlin kamne«, ki so podjetju »pomagali« na dno, našteje dolgoročne potekarne kredite, kratkoročna posojila, obveznosti do dobavite in dolgove do zavarovalnice.

»Za nameček pa smo v Sopotih priča še veliki krizi voden nadaljuje Dabanovičeva in dodaja, da je za to kriv predvsem b direktor, ki ob primopredaji poslov ni predstavil pravih razmer. »M je celo ozmerjal, da sindikati pri svojem delovanju uporablja Miloševićeve metode, češ: ‚Ali mislite, da lahko delate, kar hoč če imate rajo za sabo'!«

Delavci Sopotov so zadnjo plačo sicer dobili, vendar pa so doma na čakanju. Izrabljajo lanski dopust (letošnjega naj bi naj pet dni!) in nadure in – čakajo na odločitev. Najbrž bo usodna.

D.

Po čem smo (pre)živeli?

Ocenjeni življenjski stro tri- in štiričlanske družin

JANUAR 1997

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin I.97/XI.96	Indeks cen življenjskih potrebščin I.97/XII.96
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica		
1. Hrana	50.411,40	38.689,78	38.689,78	62.362,78	47.097,70	47.097,70	103,60	102,50
2. Pijača	8.411,30	3.101,75	3.101,75	8.462,22	3.123,57	3.123,57	101,50	100,50
3. Kajenje	5.180,00	2.800,00	2.800,00	5.180,00	2.800,00	2.800,00	100,00	110,00
4. Oblačila	24.932,44	15.372,88	775,93	30.480,63	18.849,27	855,81	100,40	100,20
5. Obutev	5.684,48	4.340,55	0,00	6.708,47	4.824,56	0,00	100,40	100,00
6. Stanovanje	23.078,39	16.620,52	13.561,26	28.101,45	19.955,25	16.251,93	100,60	100,20
7. Ogrevanje, razsvetljava	19.589,55	13.699,20	11.628,32	24.201,78	16.352,01	13.865,92	104,80	102,40
8. Gospodinjska oprema	11.631,18	6.154,83	0,00	13.829,43	7.146,97	0,00	100,90	100,70
9. Higiena, zdravstvena nega	14.279,90	11.954,13	8.447,13	16.052,21	13.312,08	9.786,41	101,40	100,90
10. Izobr., kultura, razvedrilo	33.532,21	12.289,95	6.260,36	37.670,96	13.688,62	6.436,94	101,40	100,20
11. Prometna sr. in storitve	29.494,08	10.738,54	5.014,62	36.481,46	13.987,31	5.522,42	101,10	100,80
12. Razni predmeti in storitve	3.715,04	2.215,47	0,00	4.636,02	2.468,95	0,00	102,20	101,30
13. Drugi izdatki	39.346,19	9.683,63	8.538,61	42.290,54	10.010,78	8.538,61	102,20	101,30
SKUPAJ (v SIT)	**269.286,16**	**147.661,23**	**98.817,65**	**316.457,07**	**173.617,07**	**114.279.32**		

Stopnja rasti košaric I.97/XI.96	1,91	2,04	2,54	1,93	2,06	2,59
Stopnja rasti košaric I.97/I.96	14,86	12,82	13,54	14,31	12,45	13,36
Stopnja rasti košaric I.97/XII.96	1,10	1,21	1,54	1,12	1,22	1,58

Struktura življenjskih stroškov

1. Hrana	18,7	26,2	39,2	19,7	27,1	41,2
2. Pijača	3,1	2,1	3,1	2,7	1,8	2,7
3. Kajenje	1,9	1,9	2,8	1,6	1,6	2,5
4. Oblačila	9,3	10,4	0,8	9,6	10,9	0,7
5. Obutev	2,1	2,9	0,0	2,1	2,8	0,0
6. Stanovanje	8,6	11,3	13,7	8,9	11,5	14,2
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,3	9,3	11,8	7,6	9,4	12,1
8. Gospodinjska oprema	4,3	4,2	0,0	4,4	4,1	0,0
9. Higiena, zdravstvena nega	5,3	8,1	8,5	5,1	7,7	8,6
10. Izobr., kultura, razvedrilo	12,5	8,3	6,3	11,9	7,9	5,6
11.Prometna sr. in storitve	11,0	7,3	5,1	11,5	8,1	4,8
12. Razni predmeti in storitve	1,4	1,5	0,0	1,5	1,4	0,0
13. Drugi izdatki	14,6	6,6	8,6	13,4	5,8	7,5
SKUPAJ:	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Vir: Statistični urad Republike Slovenije — *Izračun: Strokovna služba Sveta ZSSS*

KOMENTAR:

Cene na drobno so bile ja v primerjavi z decembrom za 1,1 %. V primerjavi z jan lani so bile višje za 9 %. življenjskih potrebščin s januarja v primerjavi z decem višje za 1,3 %. V primer januarjem lani pa so bile v 8,9 %.

V januarju se je najbo dražila hrana, in to za 2 Gorivo in energija sta se po za 2,4 %. Higiena in nega vja sta dražji za 0,9 %. Pr storitvami je dražji za 0,8 novanjska oprema pa za 0

Statistični urad je v jan tako kot vsako leto, določil ponderiranje cen, ki so upo v košaricah.

Strokovna

»KARTA« BREZ POVRATKA

Mnogim delavkam in delavcem Konfekcije Šmarje pri ıšah se je zdel prejšnji petek najbolj črn dan v vsem njihovem vljenju: namesto decembrskih plač, lanskega regresa in ıačila nadur so namreč po desetih dnevih stavke dobile le ılločbe za (letošnji) dopust, s katerega pa se nikoli več ne ıdo vrnile v »svojo« tovarno.

Konfekciji Šmarje, ki je leta 90 kot delniška družba v 51-istotnem lastništvu direktorja ladimira Kolarja in tehničga direktorja Zorka Skutnika stala na razvalinah nekıjega obrata celjskega Toa, sicer nikoli ni šlo kot po aslu, vendar se je večina od enih 80 delavk in delavcev zadnjem zboru z nostalgijo ominjala časov, ko je bilo še ar fajn«. Z veseljem so prijali v službo, »šiht« pa rade lje »potegnili« tudi v nadure, so že bili roki za dokončanje delkov tako napeti. Vse to jpak zaradi »ljubega kruh«, ki je bil pri 30 do 35.000 larjih mesečne plače sicer lj črn kot bel – a je bil...

Žal takšne, za to območje ozjanskega skoraj idilične zmere niso trajale dolgo. Prvo amenje prihajajočih slabih sov je bila odločitev obeh slovodečih mož, naj decema ostane doma na čakanju 21 hovih sodelavk – kajpak brez kršnegakoli nadomestila. Nekatere med njimi so mare samohranilke, drugim anjka do upokojitve le še kaj let, tretje so se pridružile ojim možem, ki so že prej tali brez službe...,« je nesreteh ljudi opisala predsedca stavkovnega odbora Cvet-Hrup.

Drugih 63 je nadaljevalo lo, ki ga je bilo očitno več t dovolj. Drugače si pač ni ogoče razlagati dejstva, da nekatere med njimi decema opravljale tudi po tri izmene pored (!), kar z drugimi sedami pomeni, da so bile svojimi šivalnimi stroji pretrgoma 24 ur! »In to v birskih razmerah!« je pribila anica stavkovnega odbora amjana Šket, ki se je na delo Konfekcijo Šmarje vozila iz elja. »Saj še pomnite, kakšen mraz je pritisnil sredi decembra? No, me smo bile tedaj brez ogrevanja...« Kot je bilo slišati na zadnjem zboru, se jim za garanje v tako nečloveških razmerah nihče od vodilnih ni zahvalil. »Niti voščil za novo leto!«

Kot se je izkazalo med poslednjo »spovedjo«, so imele pri tem v mislih predvsem tehničnega direktorja Zorka Skutnika, ki ga bodo pomnile »do smrti«. Če je v tistih sibirskih razmerah katera potarnala, da jo zebe, ji je zaničljivo vrgel v obraz: »Mene pa delo greje!« A take vrste šikaniranje je bilo za vsega hudega vajene delavke »še znosno«. Do konca svojih dni pa ne bodo pozabile, kako se je med zmerjanjem loteval tudi njihovega ženskega dostojanstva. »Maternico ti bom ven potegnil in naokrog obrnil!« je bila samo ena od »cvetk« iz njegovega »menedžerskega« besednjaka. Nezaslišano...

NA »DOPUSTU« – Damjana Šket

A vse to bi še nekako »požrle«, če bi dobile poplačan vsaj svoj trud. Pa ob izplačilnem dnevu niso dobile niti decembrske plače, kaj šele novembrskih nadur ali lanskega regresa! Ker jih je tedaj potrpežljivost dokončno minila, so v predpisanem roku postavile »ultimat« svojemu direktorju: »Če do ponedeljka, 28. 1., ne bo denarja, bo stavka!« Ker denarja ni bilo, »ker ga ni« (tako Kolar), so naslednjega dne – kot se je izkazalo, dokončno! – zaustavile svoje stroje, za petek, 31. januarja, pa sklicale skupščino, na katero so povabile tudi inšpekcijo za delo. »Namesto da bi privila odgovorne, je inšpektorica najprej vprašala, ali je stavka legitimna,« se spominja sekretar območnega odbora sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Celje Forto Turk in zmajuje z glavo: »A ni to žalostno!?!«

Žalostna je bila potem tudi odločitev skupščine, naj gre Konfekcija Šmarje v – stečaj. A drugače ni šlo, saj firma nima denarja za poplačilo njihovih terjatev iz stavkovnih zahtev, (pre)živeti je pa treba. Sprva so v tovarni nameravali vztrajati vse dotlej, dokler ne bi v Uradnem listu videli »črno na belem«, da je stečaj res oklican. Na zadnjem zboru pa je prejšnji petek le prevladalo prepričanje, da bi bilo zadnje tolarje pametneje prihraniti za »kaj pametnejšega« kot za prevoz v Šmarje, in so sprejeli odločbe za dopust, s katerega se nikoli več ne bodo vrnili v svojo tovarno...

D. K.

Foto: Damjan Križnik

ZADNJI »ŠIHT« V KONFEKCIJI ŠMARJE – Za mnoge najbrž tudi zadnji v življenju...

OVADILI DIREKTORJA OKUSA

Kot kaže, bo okoli 300 nekdanjih delavk radeljske-a Okusa naposled le izvedelo tudi »uradno« resnico tem, zakaj je šla njihova tekstilna tovarna lani v stečaj. oroški kriminalisti so namreč proti bivšemu direkorju Okusa J. C. na okrožno državno tožilstvo v Sloenj Gradcu podali kazensko ovadbo zaradi »utemeljene-a suma storitve kaznivih dejanj povzročitve stečaja nevestnim gospodarjenjem, preslepitve pri pridobi-i posojila ali ugodnosti ter ponareditve ali uničenja oslovnih listin«.

J. C. (kdo je za inicialka-i, na Koroškem dobro vedo!), je Okus vodil do konca sepmbra 1995, naj bi po mnenju riminalistov namenoma nadel netočne podatke popi-nedokončane proizvodnje. zbirnik naj bi vnesel podaie, ki so prikazovali za 9,8 ilijona tolarjev previsoko kazano nedokončano provodnjo v podjetju. Na ta način v nadaljnjih poslovnih dookih prikril realno izgubo odjetja, ki bi sicer znašala 12,9 ilijona tolarjev. Vse to naj bi kupaj s še drugimi okoliščnami, predvsem pa zaradi ezmernega izposojanja dearja za vzdrževanje proizvohnje, lani pripeljalo celo do ečaja podjetja Okus.

Kot so ugotovili kriminasti, ta manipulacija sama po sebi najbrž niti ne bi bila tako kričeča, če ti podatki kasneje ne bi bili predloženi v knjiženje knjigovodskemu podjetju Finea iz Maribora, ki je na podlagi takšnih podatkov izdelalo »izkaz uspeha«. Ta je tako izkazoval za dober milijon tolarjev dobička. Direktor J. C. je nato nerealni izkaz uspešnosti podjetja predložil pravnim osebam, ki so Okusu ponujala kratkoročna posojila za premostitev likvidnostnih težav, in si tako s predložitvijo neresničnih podatkov o dobičku pridobil njihovo zaupanje pri najemanju novih posojil. Čeprav je J. C. vedel, da podjetje zaradi prezadolženosti ni zmožno plačevati obveznosti, je dopustil, da se je Okus še naprej prekomerno zadolževal in pri najemanju posojil - na ekonomskem, predvsem pa na sivem trgu - sprejemal nesorazmerne obveznosti. Obresti za prejeta posojila so bile namreč bistveno višje od realnih; v enem primeru so dosegla celo 48 odstotkov.

Kriminalisti so v ovadbo še zapisali, naj J. C. ne bi opravljal vseh svojih dolžnosti, saj je opuščal pravočasno uveljavitev terjatev, ki jih je imel Okus do svojih naročnikov in drugih poslovnih partnerjev. Obstaja sum, da je zaradi tega posledično prišlo do stečaja podjetja in povzročitve velike premoženjske škode v višini najmanj 372 milijonov tolarjev.

Tako kriminalisti. Zdaj so na potezi sodniki...

D. K.

Naj ostane med nami

Panorama, Slovenska Bistrica

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikat obrtnih delavcev

Plača po KP med delavci in zasebnimi delodajalci

Skladno s 35. členom Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (Ur. list RS št. 39/93 in 23/94) in tarifno prilogo k njen za leto 1996 ter s 46. členom Kolektivne pogodbe med delavci in zasebnimi delodajalci Republike Slovenije znaša izhodiščna plača (IOD) **od 1. januarja 1997** naprej:

skupina	indeks	bruto IOD za polni delovni čas
I.	1,00	47.269 tolarjev
II.	1,12	52.941 tolarjev
III.	1,25	59.086 tolarjev
IV.	1,50	70.904 tolarjev
V.	1,65	77.994 tolarjev
VI.	1,90	89.811 tolarjev
VII/1	2,15	101.628 tolarjev
VII/2	2,52	119.118 tolarjev

Plača po kolektivni pogodbi med delavci in podjetji drobnega gospodarstva

Skladno s 35. členom Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (Ur. list RS št. 39/93 in 23/94) in tarifno prilogo k njej za leto 1996 ter s 35. členom Kolektivne pogodbe med delavci in podjetji drobnega gospodarstva RS znaša izhodiščna plača (IOD) **od 1. januarja 1997** naprej:

skupina	indeks	bruto IOD za polni delovni čas
I.	1,00	47.269 tolarjev
II.	1,20	56.723 tolarjev
III.	1,40	66.177 tolarjev
IV.	1,60	75.630 tolarjev
V.	1,80	85.084 tolarjev
VI.	2,00	94.538 tolarjev
VII.	2,30	108.719 tolarjev
VIII.	2,70	127.626 tolarjev
IX.	3,20	151.261 tolarjev

V obeh razpredelnicah navedenim zneskom je treba prišteti dodatek na skupno delovno dobo (0,5 odstotka za vsako leto delovne dobe) in morebitne dodatke zaradi naporov in težkih pogojev dela.

Minimalna plača

Minimalna plača za obdobje januar – marec 1997 je določena v višini **55.942** tolarjev bruto in je zagotovljena z izplačilom plač za januar 1997. Minimalna plača se namreč usklajuje na enak način kot izhodiščne plače.

Zajamčena plača

Po sklepu Vlade Republike Slovenije znaša zajamčena plača v obdobju januar – marec 1997 (od 1. januarja 1997 naprej) bruto **34.653** tolarjev.

Natečaj za stanovanjska posojila

Stanovanjski sklad delavcev na področju samostojnega osebnega dela **iz Kopra** je razpisal **natečaj za dodelitev posojil** za nakup, gradnjo ali obnovo stanovanjskih objektov **v znesku 6 milijonov tolarjev**. Do posojila po obrestni meri **»T + 3%«** so upravičeni vsi delavci, ki so zaposleni pri obrtnikih – samostojnih podjetnikih na območju občine Koper.

Kot nam je povedala predsednica skupščine Nevenka Kariž, je treba prijavo oddati **na enotnem obrazcu,** ki ga lahko prosilci dobijo **vsako sredo med 15. in 17. uro na sedežu Stanovanjskega sklada.** Rok: **do 15. marca 1997.**

D. K.

Sindikat poklicnih gasilcev

»Dirke« bodo 7. junija

Prejšnji teden se je sestal pripravljalni odbor za izvedbo letošnjih delovno-športnih tekmovanj poklicnih gasilcev. Organizatorji so pomurski poklicni gasilci, ki so se odločili, da bo tekmovanje na športnem igrišču in v prostorih sejmišča v Gornji Radgoni prvo soboto v juniju, t. j. 7. junija.

Poleg obvezne gasilske discipline s štirimi sodelujočimi (kakšna bo, še ni odločeno) bodo tekme še v malem nogometu in namiznem tenisu. Za tretjo športno disciplino pa je več predlogov: streljanje, keglanje, plavanje, veslanje. Končni izbor smo se odločili prepustiti športnim referentom enot, ki naj sprejmejo ustrezen sklep na svoji pripravljalni seji sredi aprila. Ker imamo v pravilih DŠT določeno, da v pripravljalnem odboru sodelujejo tudi organizatorji lanskih tekmovanj (PGE Krško), so takoj dobili nekaj napotkov. Ti zadevajo predvsem njihove izkušnje pri zagotavljanju strokovnega poteka tekem, pa tudi pri zbiranju sponzorjev in zagotavljanju zadostnih materialnih sredstev. Želja organizatorjev je, da za tekmovalce ne bi imeli kotizacije – ta naj bi bila največ v višini dnevnice – a to je seveda odvisno od zbranih sredstev. Sprejet je bil še sklep, da se za spremljevalce iz posamezne enote pobere le kotizacija v višini stroškov malice in kosila, kar bo približno 2.500 tolarjev. Tako naj bi pritegnili čimveč navijačev.

Miloš Mikolič, sekretar

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Detektivi, kje ste?

V naš panožni sindikat se lahko včlanijo tudi delavci, zaposleni v službah zasebnega varovanja. Oblikovan imamo poseben sindikalni odbor, ki zastopa specifične interese teh delavcev, vendar je v svoji sestavi precej okrnjen. Včlanjenih je le okrog 25 odstotkov zaposlenih in tudi njihovi predstavniki niso najbolj povezani.

Zato je dobila precej podpore pobuda, naj bi se oblikoval sindikat varnostnikov in detektivov (SVID) kot interesna oblika organiziranja v ZSSS. Potrebno pa je povečati članstvo in pridobiti aktivne in zavzete sindikalne zaupnike. V ta namen smo oblikovali poseben iniciativni odbor. Pobudnik tega Viktor Balažič je delavcem služb zasebnega varovanja in detektivom sestavil poseben poziv, v katerem pojasnjuje potrebo po sindikalni organiziranosti in predstavlja programske cilje. Poziv je obravnaval odbor in dopolnjenega pošilja med delavce. Priložena je tudi pristopna izjava. Izdelan je še osnutek statuta sindikata varnostnikov in detektivov, ki bo zaposlenim na razpolago v vsakem podjetju te dejavnosti, da se bodo seznanili z organiziranostjo, pravicami in dolžnostmi in se tako lažje odločali o morebitni včlanitvi. Morda bomo lažje sestavili tudi pogajalsko skupino, ki bo pospešila pogajanja s panožno zbornico za sprejem kolektivne pogodbe dejavnosti.

Miloš Mikolič, sekretar

Piše: Lučka Böhm

Kaj je država v letu 1996 storila za manjšo brezposelnost

SOFINANCIRALI SO 61.440 DELOVNIH MEST

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je v letu 1996 pod vodstvom ministra mag. Antona Ropa na novo zastavilo aktivno politiko zaposlovanja. Kot piše v letnem poročilu ministrstva, so lani v okviru z zakonom predvidenih ukrepov aktivne politike zaposlovanja imeli prednost tile ukrepi:

– sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest,
– sofinanciranje prekvalifikacij in dokvalifikacij,
– nadomestitev dela stroškov za ohranitev produktivnih delovnih mest (s poudarkom na delovno intenzivnih panogah in neto izvoznikih),
– nadomestitev dela plače za iskalca prve zaposlitve in drugi programi usposabljanja in pospeševanja zaposlovanja brezposelnih oseb.

Tokrat pozornost namenjamo ukrepom, ki so namenjeni delodajalcem. Gre za ukrepe za ohranjanje produktivnih delovnih mest, odpiranje novih delovnih mest ter spodbujanje in subvencioniranje novih zaposlitev. V aprilu 1996 sprejeti Pravilnik o izvajanju ukrepov aktivne politike zaposlovanja je uvedel izvajanje ukrepov s pomočjo javnih razpisov. Pravilnik je uvedel tudi nove instrumente, kot so subvencioniranje obrestne mere in poroštva ter jasni in določeni kriteriji. Cilj pravilnika je bil prav gotovo večja transparentnost aktivne politike zaposlovanja, saj je bil pred tem prav to eden večjih očitkov ministrstvu. Ena pomembnejših sprememb je bila tudi možnost sofinanciranja podjetij, ki za nedoločen čas zaposlijo za določen čas zaposlene delavce.

Ministrstvo je maja in septembra 1996 objavilo javne razpise:

– 550 milijonov tolarjev za subvencioniranje obrestne mere,
– 700 milijonov tolarjev za neposredne subvencije,
– 2 milijardi tolarjev za poroštva gospodarskim družbam za najete kredite,
– 925 milijonov tolarjev skupnega razpisa z Ministrstvom za gospodarske dejavnosti,
– 200 milijonov za neposredno subvencioniranje stroškov podjetjem oziroma gospodarskim družbam za nove zaposlitve.

Na razpise se je javilo 416 gospodarskih družb, 291 se jih je zanimalo za neposredne subvencije, 82 za subvencije obrestnih mer in 39 na skupni razpis obeh ministrstev. Za poroštva so se zanimala le 4 podjetja.

Sredstva so bila podeljena 195 družbam. Prioriteta je bila dana neto izvoznikom in delovno intenzivnim panogam (73,8 odstotka v strukturi):

– predelava nekovinskih rudnin,
– strojna industrija,
– proizvodnja končnih lesnih izdelkov,
– proizvodnja preje in tkanin,
– proizvodnja končnih tekstilnih izdelkov,
– proizvodnja usnja in krzna ter usnjene galanterije,
– proizvodnja električnih strojnih aparatov.

S pomočjo razpisov je bilo sofinancirano 61.440 delovnih mest:

– 18.872 s pomočjo subvencij obrestne mere,
– 18.972 s pomočjo neposrednih subvencij in
– 23.596 s pomočjo skupnega razpisa dveh ministrstev.

To pa niso vsa delovna mesta, ki so bila ohranjena s pomočjo razpisov. Podjetja, ki so prejela na primer sredstva za prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije in za nove zaposlitve, so se s pogodbo zavezala, da bodo ohranila celotno število zaposlenih. Posredno je bilo torej sofinancirano vsaj še 10 odstotkov delovnih mest. Podjetja so se s pogodbo zavezala, da bodo pogodbeno število financiranih delavcev ohranila najmanj dve leti. Podjetja so ministrstvu tudi morala predložiti bianco menice in bianco akceptne naloge kot instrumente zavarovanja. V vsako delovno mesto je bilo sofinancirano 31.420 tolarjev.

Po regijah je bilo sofinanciranih podjetij:

• Štajerska	78
• Gorenjska	22
• Dolenjska	27
• Primorska	21
• Ljubljana in Notranjska	47

Po panogah je bila v letu 1996 struktura sofinanciranja ukrepov aktivne politike zaposlovanja takšna:

Panoga	Število družb	Odstotek
• tekstilna industrija	52	26,8%
• strojna industrija in predelava nekovinskih rudnin	18	9,2%
• usnjarska industrija	9	4,6%
• proizvodnja električnih strojnih aparatov	20	10,2%
• lesna industrija	51	26,2%
• drugo	51	26,2%

Povzetek ocene uresničevanja socialnega sporazuma za leto 1996 (2.)

NAJBOLJ SO ODSTOPALE PLAČE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Plače so rastle prehitro

Podatki o dosedanjem gibanju plač kažejo, da v sporazumu zapisani cilji, da naj bi v letu 1996 plače realno rasle za 2 % točki, počasneje od rasti BDP, ne bodo doseženi. Dosedanja rast plač v gospodarstvu je bila hitrejša od pričakovane, saj je bruto plača na zaposlenega v obdobju januar-november 1996 realno porasla v primerjavi z istim obdobjem leta 1995 za 3,7 %, ob ocenjeni 4-odstotni rasti splošne produktivnosti dela za leto 1996. Ocene o dejanskih gibanjih bruto domačega proizvoda so slabše od ocen, zapisanih v sporazumu.

Kolektivne pogodbe so v skladu z določili socialnega sporazuma pridobile pri veljavi. Omejitve so le pri načinu usklajevanja plač in izplačil iz naslova doseženih rezultatov. Socialni sporazum ne posega v pravice, dogovorjene s kolektivno pogodbo.

Pri spremembah kolektivnih pogodb, ki jih je bilo v letu 1996 na področju gospodarstva 24, ni bilo bistvenih sprememb v tarifnih prilogah. Delodajalska oziroma Zbornična odpoved splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo s strani delodajalcev, ni vplivala na ureditev v času veljavnosti sporazuma. Odpoved je sicer povzročila precej velike napetosti med partnerji, ki pa so se s sporazumom o nadaljevanju pogajanj ustrezno rešile.

Izhodiščne plače v kolektivnih pogodbah so se usklajevale na predpisani način, ki sicer določa nekoliko ugodnejšo rast kot v letu 1995, vendar pomeni še vedno realno zaostajanje izhodiščnih plač. Izhodiščne plače po tarifnih in plačilnih razredih se usklajujejo za 85 % rasti cen nadrobno v preteklem trimesečju. Iz podatkov, ki jih Agencija za plačilni promet in DURS zbirata od zavezancev za izplačila plač po sporazumu oziroma zakonu, ni mogoče ugotoviti, ali se pri povečevanju plač v podjetjih to določilo sporazuma in zakona uporablja dobesedno in se plače povečujejo le za ugotovljene zneske povečanj izhodiščnih plač po tarifnih in plačilnih razredih ali se vse plače povečujejo za ugotovljeni možni odstotek povečanja, ki ga vsako trimesečje objavlja ministrstvo za delo.

Pravica do izplačila plač na podlagi ugotovljenih poslovnih rezultatov, to je možnost izplačila največ ene povprečne plače v podjetju oziroma največ 25 % ugotovljenega celotnega dobička, se je v določenih primerih že realizirala na podlagi polletnih rezultatov. Obseg izplačil iz tega naslova je bil v globalu do vključno septembrskih izplačil zanemarljivo majhen, vsega 0,8 % izplačanih sredstev za plače. Vključno z novembrskimi plačami je bilo izplačano iz tega naslova v primerjavi z zneskom izplačanih plač od maja do vključno meseca novembra 0,75 % sredstev za plače (samo v novembru pa 4,8 %).

Plače poslovodnih delavcev in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi se izplačujejo v skladu z določili sporazuma. Ob tem ugotavljamo, da so se plače teh delavcev od meseca marca 1996, ko so veljala še določila prejšnjega zakona o izvajanju socialnega sporazuma in dogovora o politiki plač, ki je plače teh zaposlenih omejeval na ravni 700.000 SIT, povečale precej bolj kot plače zaposlenih po kolektivnih pogodbah. Po podatkih za novembrska izplačila so plače zaposlenih, za katere ne velja kolektivna pogodba, za 24 % višje od plač za mesec marec 1996, plače preostalih zaposlenih v tem obdobju pa so se povečale v povprečju za 8 %. Ob dejstvu, da se poslovodnim delavcem v neolastninjenih podjetjih plače niso smele povečati, je mogoče sklepati, da je bilo v olastninjenih podjetij v povprečju povečanje še toliko večje.

V skladu z določili sporazuma se podatki o plačah poslovodnih delavcev in delavcev, plačanih po kolektivnih pogodbah, prikazujejo ločeno.

Regres za letni dopust

Regres za letni dopust se je izplačeval v skladu s sporazumom. Problematično pa je izplačilo regresa v podjetjih z blokiranim žiro računom, saj morajo spoštovati z zakonom predpisani vrstni red plačil, ki daje prednost pred drugimi plačili le izplačilu plač v višini z zakonom o zajamčenih osebnih dohodkov določenega obsega sredstev za plače.

Zagotavljanje izvajanja določenih določil sporazuma

V skladu s sporazumom je bil sprejet zakon o izvajanju socialnega sporazuma. Minister, pristojen za delo, je izdal tudi navodilo o prikazovanju podatkov o plačah, ki je bilo pripravljeno v sodelovanju socialnih partnerji in v skladu z njihovimi zahtevami. Ti so število podatkov, ki naj bi jih ob izplačilu plač predlagali delodajalci, želeli čimbolj zmanjšati. Na tej podlagi se zbirajo podatki na povprečnih ravneh, ki ne omogočajo neposrednega nadzora pri samem izplačilu plač, pač pa je ta možen šele z eksterno kontrolo v podjetju. Le-to lahko po spremembi statusa nekdanje agencije za plačilni promet, nadziranje in informiranje opravlja le DURS. Podatki so mesečno obdelani v treh izvodih, ki jih agencija za plačilni promet posreduje ministrstvu za delo in sekretarki ESS.

Ugotovitve:

Plače so se v času veljavnosti sporazuma povečale bolj, kot je po ocenah porastel bruto domači proizvod. Razlogi možnega povečanja plač, ki izhajajo iz določil socialnega sporazuma, so:

– polna uveljavitev kolektivnih pogodb v podjetjih, ki so v preteklih obdobjih izplačevala nižje plače,
– ugodnejša eskalacijska lestvica,
– povečanje minimalne plače in sprememba določbe o doseganja normalnih rezultatov delavca,
– povečanje plač poslovodnih delavcev zaradi prenehanja veljavnosti omejitev za njihove plače, ki je veljala do meseca marca 1996,
– izplačila plač na podlagi ugotovljenih rezultatov poslovanja podjetja.

Podatki, ki jih v zvezi s sporazumom oziroma zakonom imamo na voljo, ne omogočajo ovrednotenja vsakega od navedenih elementov. Tako ni mogoče podrobneje ugotoviti učinka uveljavitve kolektivnih pogodb na gibanje plač. Pri minimalni plači je mogoče ugotoviti le, da je bila določena 10,6 % višje od zneska, ki je izhajal iz sporazuma iz leta 1995. Nimamo pa dovolj natančnih podatkov o prejemnikih teh plač, da bi lahko podrobneje ugotavljali učinek povečanja minimalne plače na splošna gibanja. Prav tako je glede eskalacije mogoče ugotoviti le, da dopušča za 5 odstotnih točk večje upoštevanje rasti drobnoprodajnih cen kot v letu 1995. Kako se to načelo uveljavlja v podjetjih in kakšen je učinek na povečanje plač, pa je mogoče ugotoviti le na podlagi neposrednih podatkov pri delodajalcu. Pri plačah poslovodnih delavcev je glede na 24 % povečanje v primerjavi z marcem 1996 in podatek, da sredstva za plače poslovodnih delavcev obsegajo nekaj več kot 11 % vseh sredstev za plače, mogoče ocenjevati, da vpliv teh gibanj na celotno gibanje plač ni ravno zanemarljiv. Izplačila plač na podlagi doseženih poslovodnih rezultatov do vključno novembra 1996 v celotnem obsegu izplačanih sredstev za plače pomenijo 0,71 %, v posameznih mesecih, zlasti proti koncu leta, pa se njihov delež povečuje, tako da je bilo v novembru izplačanih 83 % doslej izplačanih plač iz tega naslova.

Dejanskega učinka navedenih razlogov na podlagi razpoložljivih podatkov ni mogoče natančneje ugotoviti. Mogoče pa je oceniti, da njihov učinek ne dosega izkazanega dejanskega povečanja plač. Na tej podlagi je mogoče sklepati, da so se plače v praksi povečevale tudi iz drugih razlogov, ki ne izhajajo iz socialnega sporazuma.

Pravna varnost se ni izboljšala

V okviru načelno prevzetih obveznosti Vlade Republike Slovenije in glede na pristojnosti ministrstva za pravosodje po zakonu o organizaciji in delovnem področju ministrstev je ministrstvo za pravosodje oziroma Vlada Republike Slovenije bila aktivna tudi glede uresničevanja prevzetih obveznosti iz socialnega sporazuma in obenem izvajanja že sprejetih zakonov v letu 1995 in prej. Namen in cilji tega so bili hkrati tudi cilji, ki izhajajo iz prevzetih obveznosti Vlade Republike Slovenije v socialnem sporazumu, to pa je med drugim omogočiti učinkovitost in ažurnost pri reševanju spornih zadev, kamor sodijo tudi gospodarski, delovni in socialni spori.

Vsi ukrepi (tu je šteti še zaključen proces reorganizacije sodstva in tožilstva ter informatizacijo sodstva) in sprejeti predpisi so pripomogli oz. bodo dolgoročno pripomogli k večji učinkovitosti in ažurnosti sodišč pri reševanju spornih zadev. Na področju delovnih in socialnih sporov je ta pozitivni premik viden že v letu 1996, na kar kažejo podatki za obdobje januar-september 1996 v primerjavi z enakim obdobjem leta 1995. Iz statističnega pregleda, ki ga vodi ministrstvo za pravosodje, je razvidno, da se je število rešenih zadev na teh sodiščih povečalo, in sicer s 4.283 v letu 1995 (obdobje januar-september 1995) na 6.687 v letu 1996 (obdobje januar-september 1996).

Sklepna ocena uresničevanja socialnega sporazuma za leto 1996

1. Socialno sporazumevanje je uresničilo svoj namen, saj je prispevalo k vzpostaviti postopnega prehoda iz prejšnjega ekonomsko-socialnega sistema v novo oblikovani ekonomsko-socialni sistem.

2. Usmeritve ekonomske in socialne politike so pretežno tekle v skladu s pričakovanji partnerjev, kvantitativni cilji pa so bili doseženi le deloma. Tako pri usmeritvah, še posebej pa pri ciljih se kaže poudarjena želja za hkratno doseganje protislovnih ciljev, ki so z vidika posameznega partnerja razumljivi, vendar hkrati niso uresničljivi.

3. V veliki meri so bile dosežene osnove za integracijo in internacionalizacijo slovenskega gospodarstva z mednarodnimi sporazumi. Globlji strukturni premiki so bili »preloženi« v leto 1997, dinamika in globina njihovega doseganja pa bosta odvisna od notranjih moči in nacionalnega konsenza o želenih oz. potrebnih spremembah.

4. Strukturne spremembe v slovenski industriji in prevlada tržno nezanimivih proizvodnih programov so tudi v letu 1996 vodili v nadaljnje zmanjševanje zaposlenosti. Omenjeni procesi pa imajo tudi svojo svetlo plat: povečuje se produktivnost slovenske industrije.

5. Samo z monetarno politiko in vladnim nadzorom cen ni možno doseči bistvenega znižanja inflacije, saj obstajajo zgolj globlji, strukturni problemi (prepočasen podjetniški razvoj in razvoj storitev ter s tem prenizka produktivnost dela, previsoka rast plač, prenizko dolgoročno varčevanje)

6. Cilji na fiskalnem področju so bili v letu 1996 doseženi.

7. **Rast plač je najmanj doseženi cilj socialnega sporazuma. Njihova rast je še vedno preveč avtonomna oz. premalo odvisna od dosežene produktivnosti dela. Razlog je verjetno v močnem nacionalnem reguliranju plačne ureditve, ki premalo upošteva različnost gospodarskih subjektov.**

8. Standardi socialne varnosti se v letu 1996 niso zmanjševali. Krepijo se tendence širitve upravičencev tudi na skupine prebivalstva, ki do take podpore ne bi smele biti upravičene. Sistem postaja drag, medtem ko najbolj ogroženim skupinam prebivalstva ne daje pričakovane socialne varnosti.

9. Pravna varnost se v letu 1996 ni izboljšala. Razlogov za to ne gre iskati samo v sodstvu, saj bi to bila prevelika poenostavitev.

Pripravil: F. K.

Pogovor v MTT-Tovarni tkanin Melje: Tekstilna industrija umira na obroke

DELAVCI PREJEMAJO ZA TEŽKO DELO NIZKE PLAČE

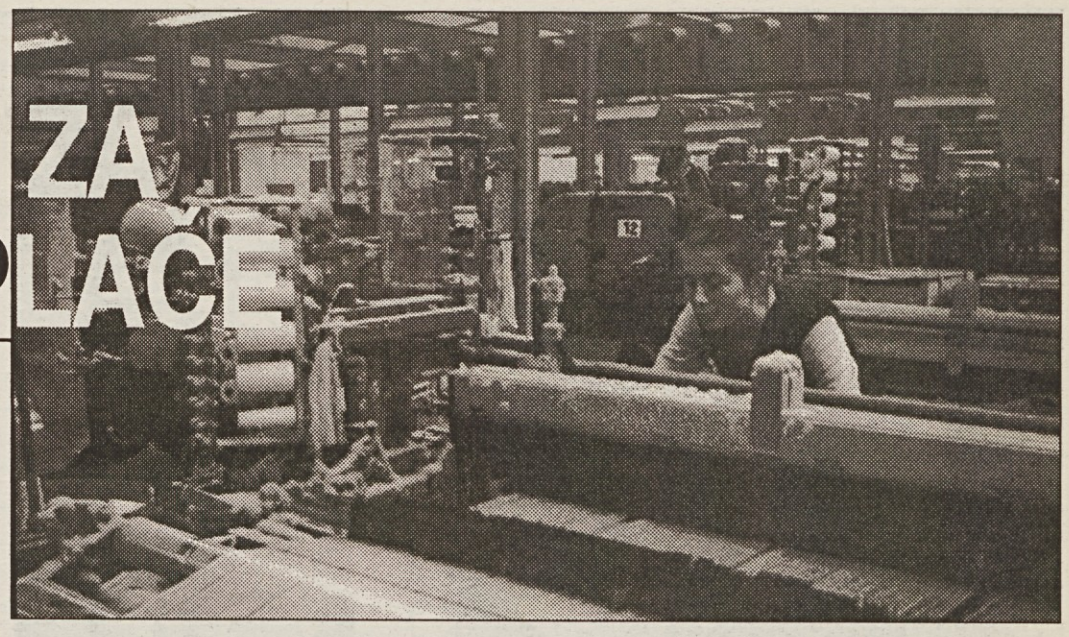

V Mariboru se je število delavcev v tekstilni industriji v minulih desetih letih za polovico zmanjšalo. Čeprav delavci v MTT-Tovarni tkanin Melje delajo v težkih razmerah, imajo skromne plače. Prepričani so, da bi lahko tekstilni industriji, ki je v krizi v vsej Sloveniji, lahko pomagala vlada, če bi razbremenila gospodarstvo.

Maribor v preteklosti ni bil samo pomembno središče strojne in kovinskopredelovalne, temveč tudi tekstilne industrije. Še pred desetimi leti je v njem poslovala sestavljena organizacija MTT, v kateri je bilo zaposlenih več kot pet tisoč delavcev. Na začetku devetdesetih let so se podjetja, združena v sestavljeno organizacijo, razdružila. Tako so nastala samostojna podjetja: MTT Tovarna tkanin Melje, Tekstilna tovarna Tabor, Tovarna volnenih tkanin Majšperk, Tovarna volnenih izdelkov Merinka in Tovarna sukanca. Vsa so bolj ali manj pestili podobni problemi kot vso tekstilno industrijo v Sloveniji. Zaradi nakopičenih težav sta morali Tekstilna tovarna Tabor in tovarna v Majšperku celo v stečaj. Tako se je v minulih desetih letih število delavcev v tekstilni industriji v Mariboru kar za polovico zmanjšalo.

Da bi kaj več izvedeli, s kakšnimi problemi se sedaj srečujejo delavci v mariborski tekstilni industriji, smo se pogovarjali s predstavniki sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v podjetju MTT Tovarni tkanin Melje. Naši sogovorniki so bili predsednica sindikata in sveta delavcev **Stanka Janžič**, sindikalni zaupnik v obratu Oplemetilnica **Borut Masten**, predsednica sveta delavcev v Tkalnici **Cvetka Bandur** in sindikalni zaupnik v obratu Centralne priprave **Dušan Bera**.

Delavci so pokazali privrženost podjetju

"Ko je podjetje MTT-Tovarna tkanin Melje stopilo na samostojno pot, nas je bilo v podjetju zaposlenih okoli dva tisoč. Zaradi splošne krize, ki je zajela vso tekstilno industrijo v državi, se je nato število zaposlenih nenehno zmanjševalo, podjetje pa je prešlo v last Sklada Republike Slovenije za razvoj," pojasnjuje Stanka Janžič. "Leta 1994, ko je bilo podjetje v postopku prisilne poravnave, je bilo v njem zaposlenih še okoli 1100 delavcev."

"Delavci smo bili zaradi težav prikrajšani pri plačah in drugih prejemkih. Vendar pa je velika večina delavcev v postopku prisilne poravnave pokazala svojo pripadnost podjetju in naši skupni želji, da bi ohranili čim več delovnih mest," dodaja Cvetka Bandur. "Delavci smo bili v postopku prisilne poravnave največji upniki podjetja. Okoli 94 odstotkov vseh delavcev je svoje terjatve iz naslova premalo izplačanih plač v postopku prisilne poravnave spremenilo v lastninske deleže podjetja. Tako smo delavci postali 22-odstotni lastniki podjetja. S svojo gesto pa smo tudi prispevali, da je prisilna poravnava sploh lahko uspela in da se je podjetje rešilo pred najhujšim."

Država je storila krivico delavcem

"Žal pa je v postopku prisilne poravnave moralo podjetje odpustiti tudi okrog 230 trajno presežnih delavcev. Prisilna poravnava je bila izvedena po zakonu o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, ki je začel veljati malo pred tem. Mislim, da je bilo naše podjetje med prvimi v Sloveniji, ki je izvedlo prisilno poravnavo po tedaj novem zakonu," pravi Janžičeva. "V postopku prisilne poravnave je bi uporabljen tudi sporni 51. člen tega zakona, ki ga je kasneje ustavno sodišče razveljavilo in naložilo državnemu zboru, naj sprejme poseben zakon. V njem bi moral državni zbor opredeliti pravice delavcev, ki so v postopku prisilne poravnave kot trajno presežni delavci izgubili zaposlitev. Vendar državni zbor tega vse do danes še ni storil, zato vprašanje odpravnin in drugih pravic omenjenih 230 delavcev še vedno ni rešeno. Delavci, ki so v postopku prisilne poravnave izgubili zaposlitev, še vedno čakajo na svoje pravice. Med njimi so tudi invalidi, čeprav je sindikat takrat nasprotoval temu, da bi tudi invalide opredeljevali za trajno presežne delavce. Delavci so zaradi brezbrižnega odnosa državnega zbora, ki bi moral po odločbi ustavnega sodišča sprejeti novi zakon v šestih mesecih, prizadeti in ogorčeni. Omenjeni delavci so zares žrtve naše neurejene zakonodaje. Država jim doslej še ni popravila krivice, ki jim je bila storjena."

Prizadevanja za ohranjanje delovnih mest

Podjetje MTT-Tovarna tkanin Melje je skupaj s še enajstimi podjetji vključeno v poseben program, s katerim si vlada prizadeva nekaterim podjetjem posebej pomagati pri reševanju problemov trajno presežnih delavcev in pri ohranjanju delovnih mest. "V okviru tega programa tečejo priprave za ustanovitev invalidskega podjetja, podjetje pa bo verjetno moralo ponovno zmanjšati število zaposlenih," so nam povedali. Trenutno daje podjetje delo in kruh nekaj več kot 700 delavcem.

Kakšne plače pa sedaj prejemajo delavci? "Plače v našem podjetju so po kolektivni pogodbi, vendar pa so nizke, saj je večina delavcev razvrščena v prvi, drugi in tretji tarifni razred," pravijo sogovorniki. "Delavci so s višino plač nezadovoljni, saj so pogoji dela v naši tovarni tako kot v vsej tekstilni industriji,

Stanka Janežič, predsednica sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije v MTT-Tovarni tkanin Melje.

zares izjemno težki. Delavke in delavci delajo v dveh, treh in včasih celo v štirih izmenah, velikokrat morajo tako delavci kot delavke delati tudi ponoči, marsikje pa je zastarela tudi tehnologija, saj tekstilne tovarne v minulih letih niso imele dovolj sredstev za investicije."

(Pre)nizke plače

"Za ilustracijo naj naveden dva konkretna primera. Predica s trinajstimi leti delovne dobe je prejela zadnjo plačo 48 tisoč tolarjev neto. Tkalka z osemnajstimi leti delovne dobe, ki dela v treh izmenah, pa je zaslužila neto 52.900 tolarjev. Te plače so po kolektivni pogodbi, vendar pa delavke in delavci z njimi nikakor niso zadovoljni," pravi odločno Janžičeva. "Na pogajanjih o novi kolektivni pogodbi zato nikakor ne bi smeli pristati, da bi se raven delavskih pravic znižala. Sindikalisti pri nas smo prepričani, da denar v državi je, samo nepravilno je razdeljen. Naše gospodarstvo je preobremenjeno, na državni ravni pa marsikdaj z denarjem neodgovorno ravnajo. To delavce razburja in žalosti hkrati."

Kakor so povedali sogovorniki, so delavci v podjetju MTT-Tovarna tkanin Melje lansko leto prejeli 70.000 tolarjev regresa. Manjši del so delavci dobili v tolarjih, preostalo pa v bonih - tudi v bonih lastne tovarne. "Delavci so zaradi tega negodovali, saj bi si vsi želeli izplačilo regresa v tolarjih. Regres pomeni v našem podjetju za marsikaterega delavca skoraj dve plači. Za neizplačani del lanskega regresa pa se še pogajamo," pravi Borut Masten.

Kako pa se spoštujejo druga določila kolektivne pogodbe? "Kolikor toliko se spoštujejo," pravi Janžičeva. "Ta trenutek so večji problem le odpravnine, ki bi jih morali dobiti delavci, ki so kot trajno presežni d lani izgubili delo. O tem problemu se pogajamo s pristojnimi."

V podjetju MTT-Tovarna tkanin Melje so bili med prvimi, ki so ustanovili svete delavcev. Kakšne so izkušnje z njihovim delom? "Veseli smo, da imamo svete delavcev, čeprav še niso povsem v svoji funkciji. Ko se bo podjetje do konca olastninilo, bo tudi delo svetov delavcev lažje. Marsikdaj se pojavljajo tudi zelo različna tolmačenja zakona o soupravljanju. Kljub vsemu pa nam sveti delavcev pomagajo, da se lažje pogajamo o nekaterih najbolj ključnih vprašanjih za delavce," pojasnjuje predsednica sveta delavcev.

"Sicer pa delo sindikalistov v podjetjih ta čas ni lahko, še zlasti ne v tekstilni industriji, ki je v krizi. Sindikalisti smo velikokrat v precepu. Na nas pritiskajo delavci, naj se čim odločneje borimo za delavske pravice, ki so že tako in tako skromne, po drugi strani pa marsikdaj sami vidimo, da podjetje za uresničitev vseh delavskih pravic nima denarja. Mi se dosledno borimo za delavske pravice, vendar pa si ob tem prizadevamo tudi, da bi ohranili podjetje oziroma čim več delovnih mest v njem. Danes ni težko organizirati stavke, saj so ljudje nezadovoljni. Težko pa je s stavko uspeti, če podjetje nima dovolj denarja. Če s stavko nisi delavcem izboril ničesar, potem nisi z njo naredil nič drugega kot samo škodo podjetju. To pa ogroža delovna mesta, kar zopet ni v interesu delavcev," pravi Stanka Janžič.

Še je čas za rešitev

"Res je, da so ljudje čedalje bolj nezadovoljni in marsikdaj že kar apatični. Sam sem že 32 let v podjetju. Zdi se mi, da delavci še niso bili tako črnogledi in apatični kot sedaj. Podjetje vsako leto odpušča trajno presežne delavce, zato se vsi bojijo za delovno mesto. V zadnjih letih pa so ljudje slišali že tudi toliko obljub, da bo boljše, da sedaj nikomur več ne zaupajo in ne verjamejo," pravi Dušan Bera.

Kje je potem rešitev za našo tekstilno industrijo? "Najprej bi morala država pošteno razbremeniti gospodarstvo, še zlasti pa tako delovno intenzivno panogo, kot je tekstilna industrija. Država bi morala tudi povedati, ali Slovenija potrebuje tekstilno industrijo ali ne? To, kar se sedaj dogaja, je umiranje na obroke. Poleg tega pa bi morala država pripraviti programe za prekvalifikacije delavcev v tekstilni industriji, saj se število delavcev v tej panogi zmanjšuje. Ker gre velikokrat za delavce brez kvalifikacij, so potem, ko postanejo brezposelni, še težje zaposljivi. Skratka, kar se tiče naše tekstilne industrije, so škarje in platno v rokah naše vlade. Saj ne, da bi trdili, da pri nas ni notranjih slabosti. Vendar pa te mnogo manj vplivajo na poslovanje kot neugodni pogoji gospodarjenja v celotni panogi," pravi Stanka Janžič.

"Če bo nova vlada sprejela ustrezne ukrepe za izboljšanje pogojev gospodarjenja, potem bomo s skupnimi napori tekstilno industrijo v Sloveniji rešili, drugače pa se ji bolj slabo piše," so sklenili naši sogovorniki.

Tomaž Kšela

STAVKE V PODJETJU INDUPLATI NI BILO

Republiški odbor sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije nas je obvestil, da se bodo delavci podjetja Induplati ta ponedeljek začeli stavkati. Za to naj bi se odločili zaradi zamude pri izplačilu decembrskih plač, neizplačanega regresa za lansko leto in še nekaterih drugih terjatev do podjetja. Ko smo v ponedeljek zjutraj poklicali v podjetje, smo izvedeli, da je stavka odpovedana. Kasneje smo dobili še zapisnik usklajevalnega sestanka med vodstvom podjetja in stavkovnim odborom, ki je bil prejšnji petek ob 12,30 uri. Ker ta pojasnjuje še marsikaj, ga povzemamo.

Predsednik stavkovnega odbora **Vinko Kepec** je najprej predstavil stavkovne zahteve. Poleg plač za december in regresa za lansko leto zahtevajo delavci še izplačilo odpravnin. Vodstvo podjetja naj sindikatu dostavi podatke o izplačilih plač in poslovanju posameznih družb ter celotnega sistema Induplati.

Predsednik poslovnega odbora **Goran Ivković** je najprej povedal, da so delavci za izpolnitev svojih zahtev upravičeni stavkati. Hkrati pa je povedal, da je podjetje zaradi medijskih napadov nanj prišlo v težak likvidnostni položaj. Vendar nobeden od delavcev ni niti en mesec ostal brez plače. Od lanskega marca dosledno uresničujejo tudi kolektivno pogodbo. Le regresa za letni dopust podjetje ni moglo izplačati v celoti. Ker so zaposleni, izjema so le plačani po individualnih pogodbah, za december že prejeli plače, bi bila stavka po mnenju vodstva nelegitimna. Če bi zaradi te zahteve delavci stavkali, bi vodstvo podjetja proti sklicateljem stavke kazensko in materialno ukrepalo.

Pogajalski skupini sta zatem ugotovili, da so delavci plače za december res prejeli. Ugotovili sta tudi, da socialni sporazum med vodstvom in sindikatom, podpisan 28. avgusta lani, še velja.

Ker vodstvo podjetja ne more zagotoviti denarja za izplačilo lanskoletnega regresa, predlaga zaposlenim, naj namesto 75 odstotkov regresa, kolikor jim je podjetje dolžno, vzamejo blago, ki ga podjetje proizvaja ali z njim trži. Na enak način naj bi bile izplačane tudi jubilejne nagrade. Namesto denarja za regres naj bi delavci dobili še možnost letovanja v počitniški hišici.

Obe strani sta se še dogovorili, da bo kadrovska služba na oglasnih deskah objavila razpis vsem zainteresiranim, naj se do 28. februarja izrečejo, na kateri način naj jim podjetje izplača regres in jubilejne nagrade.

Kadrovska služba podjetja bo do tega dne izdelala tudi seznam nekdanjih delavcev, ki so upravičeni do odpravnine. Vse upravičence naj bi ta služba povabila tudi na pogovor in se z njimi dogovorila o načinu izplačila.

Stane Svetec je zadolžen, da stavkovnemu odboru do 25. februarja dostavi podatke o izplačanih plačah. Podatke o poslovanju podjetja Induplati in posameznih družb pa bo stavkovni odbor dobil do konca marca, po izdelavi konsolidirane bilance.

V zaključni besedi je **Goran Ivković** povedal, da je vse navedeno maksimum možnega. V primeru stavke ne bo mogel zagotavljati kontinuitete proizvodnje in izplačil plač. Če bi delavci vseeno začeli stavkati, bo istega dne ob 8.31 prenehal delti in nepreklicno odstopil.

Ivković je stavkovnemu odboru še povedal, da se z LB Domžale pogovarja o sprostitvi akreditivne mase za nabavo repromateriala. Za prodajni center v Jaršah išče dolgoročni kredit z enoletnim moratorijem. Družbo Induplati Mokronog skuša prodati poslovnemu partnerju. Delnice v LB Domžale bo prodal Novi LB. S Mehler campingom bo podpisal novo pogodbo. Z bankami se dogovarja tudi o premostitvi likvidnostnih težav pri zagotavljanju denarja za izplačilo plač za januar.

Predsednik poslovodnega odbora je še povedal, da bi stavka zaradi medijskih razsežnosti ogrozila obstoj podjetja, ki bi z navedenimi finančnimi injekcijami lahko živelo še več let.

Predsednik sindikata in stavkovnega odbora je pred koncem pogajanj zagotovil, da bo po izpolnitvi zagotovil vodstva podjetja sindikat odložil vse aktivnosti v zvezi s stavko.

Čeprav je položaj zaposlenih v podjetju Induplati nedvomno težak, se je stavkovni odbor, ob tehtanju možnih posledic, še enkrat določil za kompromis. Izplačilo zamujenih plač in obljube o izpolnitvi drugih zahtev je verjetno dosegel le zaradi grožnje z javnostjo, ki se je Ivković nedvomno boji veliko bolj, kot mu ta res lahko škoduje.

F. K.

Pravobranilec je vložil tožbo

O Induplatih smo večkrat pisali. Omenili smo tudi, da je pristojna služba opravila revizijo poslovanja tega podjetja. Na podlagi njenega zapisnika je družbeni pravobranilec 22. decembra lani vložil tožbo zoper Induplati, Unileasing in Zadružno zvezo Slovenije. Odgovorni osebi Induplatov in Unileasinga pa je ovadil pri okrožnem državnem tožilstvu v Ljubljani. Odgovornim očita sklenitev škodljive pogodbe, nevestno gospodarjenje in ponarejanje poslovnih listin.

MODNI SEJEM ODPIRA NOVO SEJEMSKO LETO

Prihodnji teden bo v Ljubljani v znamenju mode. Na Gospodarskem razstavišču bodo odprli mednarodni sejem mode, Moda — Fashion 97. Kaže, da so spori med organizatorji sejma in najpomembnejšimi slovenskimi proizvajalci zglajeni in da bo tokratni sejem prerez vsega slovenskega modnega ustvarjanja. Na letošnji prireditvi bo sodelovalo 189 razstavljalcev iz 18 držav, neposredno pa 130 iz 9 držav. Razstavni prostori bodo urejeni bolj tematsko kot doslej, modne revije pa bodo vsak dan sejma (odprt bo od 19. do 22. februarja) dvakrat in to brezplačno. Nekatera podjetja pripravljajo še svoje modne revije, tako da bo za obiskovalce zares poskrbljeno. Bolje kot doslej bo poskrbljeno tudi za medije in poslovneže, katerim so organizatorji namenili skupno en dan pred uradnim odprtjem sejma.

Letošnji sejem bo bogat tudi po strokovni plati. Združenje tekstilne, oblačilne in usnjarsko-predelovalne industrije pri Gospodarski zbornici pripravlja več strokovnih posvetov in okroglih miz. Na njih bodo med drugim spregovorili tudi o pogojih poslovanja tekstilne, oblačilne in usnjarsko-predelovalne industrije ter možnostih povečanja njihove konkurenčne sposobnosti.

Na sliki: Modne revije (prizor je z ene lanskoletnih) so bile na modnih sejmih vedno glavna paša za oči, bodisi da so jih organizirali v Festivalni dvorani kot pred leti, ali pa kar na prizorišču sejma samega.

B. R.

Vlada zavrača očitke in bojazni bank zaradi vpogleda davkarije v bančne račune

VIK IN KRIK BANK BREZ OSNOVE?

Spor med bankami in državo, ali je dajanje podatkov o stanju na bančnih računih davčnemu uradu neustavno in nezakonito, bo moralo razrešiti ustavno sodišče, kot so že predlagale banke. V prejšnji številki časnika smo zapisali, da je vlada nekoliko omilila uredbo o pogojih, pod katerimi je treba davčnim zavezancem nakazovati plačila in prejemke na njihove račune v bankah in hranilnicah. Bankam naj bi ne bilo treba dajati podatkov o stanju na hranilnih vlogah, vendar vlada vztraja pri zahtevi, da mora davkarija imeti vpogled na stanje računov v bankah in hranilnicah, če to želi. Finančni minister Mitja Gaspari meni, da v zakonih, na katere se sklicujejo banke v svoji pobudi ustavnemu sodišču, naj presodi o neustavnosti nekaterih členov zakona o davčnem postopku (velja od 1. januarja letos) in nezakonitosti nekaterih določil uredbe, ni jasno zapisano, kaj je bančna vloga in kaj naj bi bila bančna skrivnost. Ti zakoni so: zakon o obligacijskih razmerjih, zakon o bankah in hranilnicah ter zakon o davčnem postopku. Prav tako ni zakonsko določena definicija transakcijskega računa. Skratka, banke naj ne bi imele osnove za pritožbo vrhovnemu sodišču, zlasti še, ker naj bi prezrle 2. odstavek 60. člena zakona o bankah in hranilnicah. Ta določa, da je banka dolžna poročati Banki Slovenije in drugim (!) v skladu z zakonom. Gaspari opozarja tudi na določila v zakonu o davčnem postopku, ki varujejo tajnost davčnih podatkov in določajo kazni za kršitelje teh določil (veljajo kajpak za uslužbence davčne uprave). Dodaja tudi, da davkarija ne bo pregledovala računov vseh davčnih zavezancev, pač pa le tiste in takrat, ko bo raziskovala sum davčne utaje. Ne ministrstvo za finance ne davčna uprava nimata pravice, da bi katerikoli instituciji posredovala podatke, iz katerih bi bile vidne značilnosti posameznega davčnega zavezanca, dajati smeta le agregatne podatke.

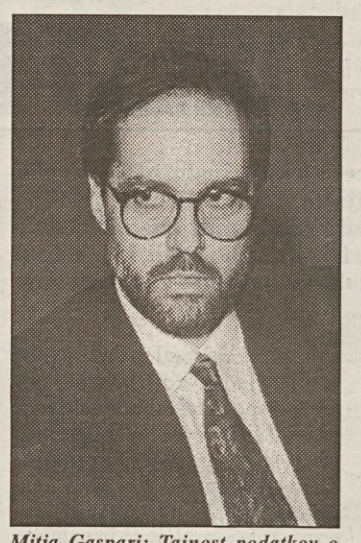

Mitja Gaspari: Tajnost podatkov o davčnih zavezancih je zajamčena, banke pa za svoje očitke nimajo opore.

Iz zapisanih izjav ministra Gasparija, izrekel jih je na tiskovni konferenci ta torek, je razvidno, da se vlada ne namerava odpovedati nadzoru nad prihodki državljanov. Banke pa tudi niso odstopile od pobude ustavnemu sodišču, zato bo le-to moralo presoditi, kdo ima prav. Upamo, da se bo to kmalu zgodilo, kajti sporna zakon in uredba veljata, in ju je treba upoštevati.

B. R.

Izšla je knjiga "Človeku prijazno in uspešno vodenje"

KAKO PRODUKTIVNO ZAPOSLITI SREDSTVA IN LJUDI

V navadi je sicer, da se reklamo za kak izdelek v medijih zaračuna. Mi bomo tokrat napravili izjemo, ker sodimo, da je izdelek, o katerem bomo pisali, vreden toplega priporočila. Gre za knjigo "Človeku prijazno in uspešno vodenje", izdalo jo je podjetje Pantha Rei — Sinteza, ki je namenjena vodstvenim strukturam v gospodarstvu ali kjerkoli drugje. V njej je pet avtorjev (trije domači in dva tuja) strnilo teoretična spoznanja in nekaj letne izkušnje z dela v učnih delavnicah s področja vodenja, komuniciranja, transfera znanja in podobnih vsebinskih sklopov. Knjigo priporočamo, ker sodimo, da je tudi za zaposlene (in posredno njihove predstavnike, sindikate) dobro, če vodilni v njihovih podjetjih prebirajo takšne vrste literaturo in se iz nje česa naučijo. Knjiga predlaga, kako naj vodstveni delavci oblikujejo svoje ekipe, kako naj izbirajo ljudi vanje, kakšne odnose med njimi naj vdržujejo, in kako naj organizirajo delo, da bodo iz "človeškega potenciala" potegnili kar največ.

Nismo še spoznali prave vrednosti sinergije (pozitivnega seštevka vseh energij, vključenih v določen proces), ki se poraja pri skupnem delu v dobro sestavljenih in organiziranih ekipah. Iz izkušenj pa vemo, da stoletja staro geslo "V slogi je moč" stoodstotno drži in se potrjuje zlasti pri razreševanju težav, poudarja izdajatelj, Dušan Djukanovič.

Urednik knjige in soavtor, dr. Stane Možina, redni profesor na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, pravi, da je knjiga nastala na osnovi izkušenj, kako voditi in usmerjati sodelavce ter kako z njimi ravnati, da bi bili uspešni in zadovoljni; in da bi podjetje dosegalo boljše poslovne rezultate. Po domače povedano: knjiga menedžerjem približuje tudi druge načine obvladovanja težav in izboljševanja rezultatov, kot sta danes tako priljubljena načina: odpuščanje določenega števila zaposlenih in prodaja delov podjetja zaradi tvorjenja "zdravih jeder" ali celo stečaj. Ponuja tudi gledanje na delovno silo kot produkcijskega tvorca, ne le s stroškovnega vidika. Menedžerje podučuje, kaj je produktivno angažiranje zaposlenih in sredstev.

Dovolj je torej razlogov, da tudi z vidika zaposlenih to knjigo priporočimo vodilnim in vodstvenim strukturam, čeprav še zdaleč ni edina s tega področja.

B. R.

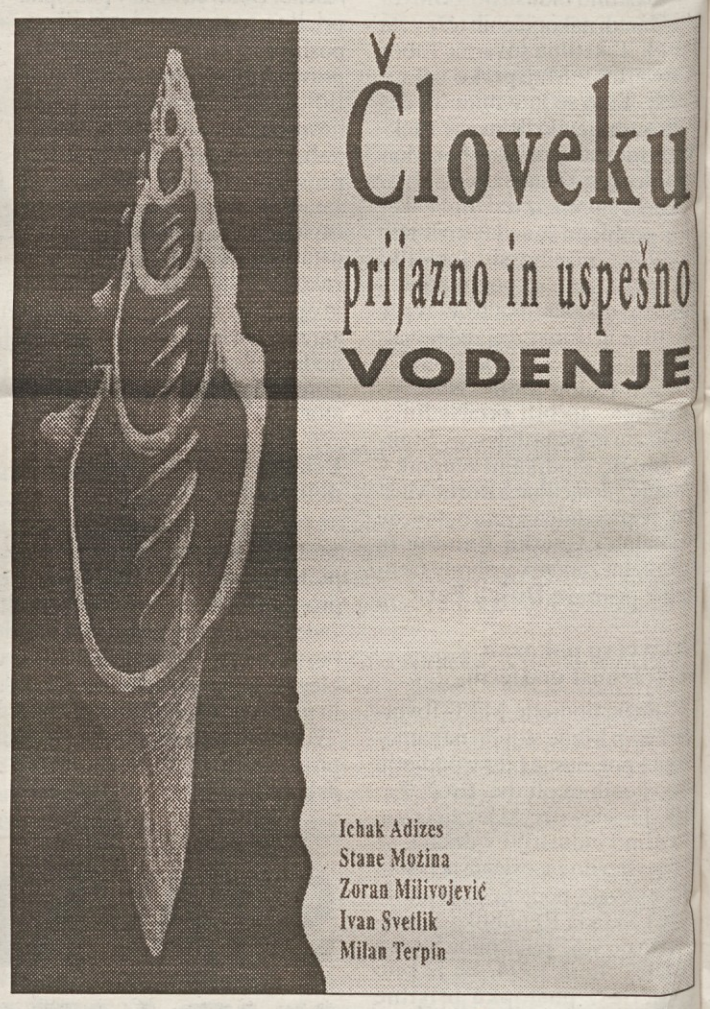

Prebrali smo za vas

ZANIMIVA VZHODNA EVROPA

Razvita kapitalistična gospodarstva kar naprej na najrazličnejše načine raziskujejo trge in možne bodoče trge. Najbolj uporabljana metoda je, kljub njeni nenatančnosti, anketiranje določenega kroga podjetij, menedžerjev, potrošnikov itd. Med zanimivejšimi ocenjevanji trga je lani izpeljana anketa britanske nepremičninske agencije Healey & Baker, iz katere je mogoče razbrati zanimanje zahodnoevropskih gospodarskih družb za vzhodnoevropske trge. Cilj ankete je bil zvedeti, koliko družb iz Evropske unije (anketiranih je bilo 509 družb iz devetih evropskih držav) namerava odpreti svoje podružnice v kateri od vzhodnoevropskih prestolnic ali poslovnih središč. Za primerjavo so bila dodana tudi nekatera središča iz razvitega sveta. Za čimvečjo verodostojnost je bilo treba odgovoriti na vrsto podvprašanj oziroma oceniti mesta glede na dostopnost trga, razvitost infrastrukture, ustreznost gospodarske politike, gospodarskega okolja, kakovost življenja itd. Eno od varovalnih vprašanj je bilo, kako dobro anketiranci poznajo posamezna mesta. Odgovori na to vprašanje so pokazali, zakaj je bil najbolje ocenjen London. Prek 90 odstotkov anketirancev ga zelo dobro pozna, za razliko od mnogih mest v bivšem socialističnem predelu, ki so bila tudi zato uvrščena zelo nizko, kot na primer Varšava, ki jo precej dobro pozna komaj četrtina anketiranih menedžerjev.

Anketa je pokazala, da je zanimanje zahodnih podjetnikov za trge v vzhodnoevropskih državah precejšnje in da bodo kot lokacije za predstavništva v prihodnje zanje zanimivejša nekatera srednjeevropska mesta kakor pa "klasične" lokacije, Rim, København ali Oslo. Vzhodno- in srednjeevropske prestolnice so zasedle mesta v sredini in proti koncu razpredelnice 53 mest, med njimi pa je najbolj zanimiva Praga, na 21. mestu razpredelnice. Vendar je treba upoštevati, da so takšne uvrstitve dobre upoštevaje siceršnje zaostajanje teh mest za zahodnimi po skoraj vseh ocenjevalnih merilih. Toda zahodni poslovneži so dali prednost pri odpiranju svojih predstavništev denimo Sofiji ali Budimpešti pred Ženevo in Amsterdamom. Iz ankete je moč razbrati, da dajejo zahodni poslovneži v prihodnosti prednost Moskvi pred denimo Varšavo, čeprav so razmere v Rusiji in sami Moskvi veliko bolj neurejene. Toda ruski trg sam je mnogo večji in zato bolj zanimiv kot poljski.

Problem, na katerega bodo v vzhodnoevropskih prestolnicah naleteli zahodni poslovneži, pa so (med drugimi) cene poslovnih prostorov. Moskva je četrto najdražje mesto na svetu, saj stane na leto kvadratni meter poslovnih prostorov 1083 dolarjev. Dražje pisarne so samo v Bombaju, Tokiu in Hongkongu.

B. R.

PETSTO NAJVEČJIH NA SVETU

Financial Times je pred kratkim objavil pregled 500 največjih, najbolj kapitaliziranih podjetij na svetu, pri čemer je v posebnem poglavju razvrstil najmočnejše družbe nekdanjih socialističnih držav oziroma držav, ki so iz njih nastale. Na nobenem seznamu ni kake slovenske družbe, na seznamu 50 največjih vzhodnoevropskih družb pa se sredi ruskih in čeških "šopiri" tudi hrvaška Pliva z 1,37 milijarde dolarjev vrednim premoženjem. Največji na svetu pa je ameriški General Electric, ki je spodrinil japonsko družbo Nippon Telegraph & Telephone. Sicer pa je med največjimi 213 ameriških in 110 japonskih družb. Med 500 največjih se je uspelo uvrstiti tudi 123 evropskim družbam, med njimi je daleč največ britanskih (42), 20 nemških in 18 francoskih. Na seznamu pa je prvikrat tudi družba z Vzhoda, ruski gigant Gazprom. Spremembe v uvrstitvah na seznamu kažejo po prepričanju Financial Timesa na splošno gospodarsko učinkovitost posameznih držav. Ameriška industrija si je v zadnjih letih spet pridobila konkurenčno ostrino, saj so se podjetja, med katerimi prednjačijo taka z visoko tehnologijo, temeljito prestrukturirala. Pomagal pa jim je tudi nizek tečaj dolarja. Nasprotno preživljajo japonska podjetja hudo krizo nelikvidnosti in posledice togosti gospodarskega sistema, hude strukturne šibkosti gospodarstva. Posledica je zmanjševanje konkurenčne sposobnosti. Nemčija se skuša izkopati iz težav, ki jih je povzročila združitev z mnogo manj konkurenčno vzhodno Nemčijo, pa tudi drugačna socialna miselnost v državi (močni sindikati naj bi zmanjševali učinkovitost poslovnih odločitev). Dokaz za to je, da v skupini najbolj dobičkonosnih podjetij v Evropi ni nobenega nemškega. Po merilih Financial Timesa je v Evropi daleč najbolj uspešna Velika Britanija, saj je med 500 najbolj bogatimi evropskimi podjetji 165 britanskih. Vendar pa se že kažejo znaki sprememb. Lani je bilo med največjimi 175 britanskih podjetij, to pa je dokaz, da se na "stari celini" dogajajo v gospodarstvu velike spremembe, ki bodo ogrozile primat velikih britanskih družb.

Od vzhodnoevropskih družb je samo ena uvrščena med 500 največjih na svetu, ruska Gazprom. V posebni razvrstitvi 50 največjih družb bivšega socialističnega bloka je 15 ruskih (ruske zasedajo tudi prvih šest mest na lestvici najbolj uspešnih vzhodnoevropskih družb), 15 čeških, preostale so poljske, madžarske, slovaške in ena hrvaška družba, Pliva. Slovenija tako velike družbe nima. Financial Times meni, da je mogoče v naslednjih letih pričakovati vztrajno naraščanje števila velikih družb v državah v prehodu, vlagatelje vanje pa opozarja, da bo prava vrednost teh družb še nekaj časa uganka in da utegnejo izgubiti, kar bodo vanje vložili.

B. R.

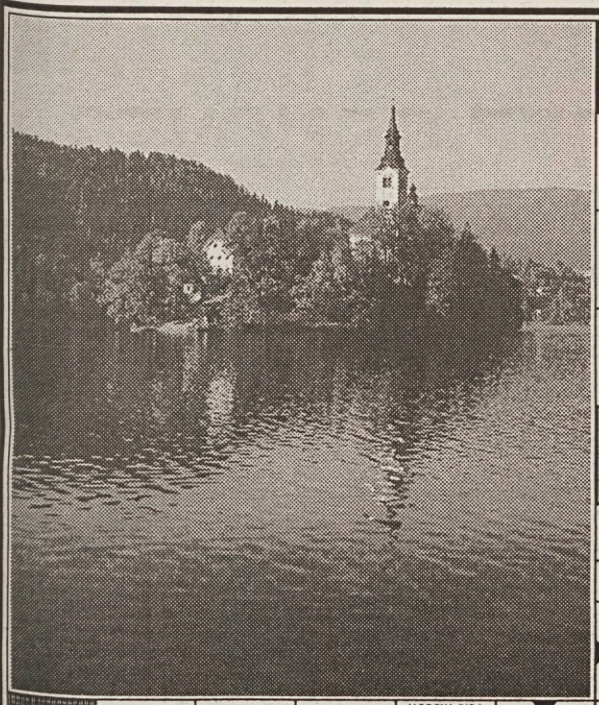

Delavska enotnost št. 5	ZVESTA DOMAČA ŽIVAL	STAROGRŠKI MATEMATIK IN FIZIK	TELOVADNA PRVINA	TELEPRINTER	KRILO RIMSKE LEGIJE	SALOMONOV UGANKAR – IZHAJA VSAK PETEK! BOGATE NAGRADE! VSAK MESEC POSEBNA IZDAJA!			
MEHKA MAZAVA SNOV									
MADŽARSKI SKLADATELJ (Ferenc)						STREŠNE PLOŠČE IZ SKRILAVCA	PREMETENEC, NAVIHANEC	IVERNA PLOŠČA	ŽENSKO KRILO
SREDNJEVEŠKI ŠTUDENT									
[illegible]	VZDEVEK EISENHOWERJA / VNEMA				JUŽNI SADEŽ / OSMINKA POLE				
EDO MIHEVC / RJAVOLASKA			POSODA Z ROČAJI / LADJA Z JADRI						
							RADO LORBEK / IGRALKA MAGNANI		
[illegible]	PRIPOVEDNA PESNITEV	ŽELEZEN DROG ZA LOMLJENJE	RAZTELEŠEVALEC	MORSKA RIBA / STAROSLOVANSKA GOSTIJA PO POGREBU		PRISILNO DELO / VRSTA PLAŠČA			
BELJAKOVINA VEZIVNEGA TKIVA						SLABA POULIČNA POPEVKA			[illegible]
NAPRAVA ZA DVIGANJE LADIJ						TANTAL	NIVO / MUSLIMANSKI VERSKI POGLAVAR		STARINSKI DEL OBRAZA	PRESTOL
[illegible]	NAČRTOVANJE PRODAJE / RAZJEDA NA KOŽI					CLAUDEL PAUL	NIZEK ŽENSKI GLAS / PRAVO (latinsko)			
SAVANSKI GEPARD				LJUDSTVO V INDIJI IN ŠRILANKI / AKTINON				IRIDIJ / LENČA FERENČAK		
ILOVICA						MEHIŠKO LETALIŠČE IN PRISTANIŠČE				
RALLY VOZNICA ZRNEC						OTOK V IRSKEM MORJU	TITANOV IN KALCIJEV SILIKAT			

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije organizira izobraževalni seminar

KAKO SKLEPAMO PARTICIPACIJSKI DOGOVOR IN REŠUJEMO SPORE MED SVETOM DELAVCEV IN DELODAJALCEM

Cilj izobraževalnega seminarja je teoretična, predvsem pa praktična usposobitev članov svetov delavcev in sindikalnih zaupnikov za sklepanje participacijskih dogovorov med svetom delavcev in delodajalcem. Na seminarju bo predstavljen tudi način reševanja sporov med svetom delavcev in delodajalci, ter vloga sveta delavcev pri postopku reševanja presežkov delavcev in način pogajanj o participacijskem dogovoru.

Seminarja se lahko udeležijo člani sindikatov, ki so združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

Čas: 13. in 14. 3. 1997

Kraj: Sindikalni izobraževalni center Radovljica, Gradnikova 1.

Vsebina:

Četrtek, 13. marec 1997, od 9.00 do 15.00 ure

Tema I:

Vsebinska priprava osnutka participacijskega dogovora

Vsak udeleženec prejme vzorec možnega participacijskega dogovora kot delovno gradivo za aktivno sodelovanje v razpravi. Udeleženci nato z usmerjeno diskusijo o posameznih rešitvah, njihovem bistvu ter možnih variantah skupaj oblikujejo osnutek participacijskega dogovora, kakršnega je potem z manjšimi prilagoditvami mogoče uporabiti kot podlago za začetek pogajanj v podjetju.

Poleg omenjenega, povsem praktičnega uporabnega rezultata ima delavnica tudi vsestransko izobraževalno vrednost,saj udeleženci na ta način aktivno predelajo teoretične in praktične vidike celotnega sistema delavskega soupravljanja v podjetjih in s tem bistveno oplemenitijo že pridobljena znanja s prejšnjih izobraževanj o tej tematiki.

Odmor za kosilo od 12.30 do 14.00 ure.

Predavatelj: mag. Mato Gostiša, ŠCID »Studio participatis«.

Od 15.30 do 17. ure

Tema II:

Reševanje sporov med svetom delavcev in delodajalcem

- Vrste možnih sporov v zvezi z uresničevanjem ZSDU (interesni in pravni spori),
- načela za reševanje spornih razmerij,
- postopek zadržanja odločitve delodajalca,
- oblike mirnega reševanja sporov (konciliacija, mediacija, arbitraža),
- spori pred delovnim sodiščem,
- angažiranje inšpekcije dela,
- sprožanje postopkov za prekrške in kazenskih postopkov zaradi kršitve soupravljalskih pravic,
- priprava pisnih vlog v pravnih postopkih.

Predavatelj: dr. Zvone Vodovnik, direktor Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Petek, 14. marec 1997, od 9.00 do 13.00 ure

Tema III:

Kako se pogajamo o participacijskem dogovoru

a) Konkretna navodila za vodenje pogajanj
- določitev strategije in taktike pogajanj,
- priprave na pogajanja,
- dokazovanje in prepričevanje,
- problem popuščanja v zahtevah,
- možni nesporazumi v teku pogajanj,
- zaključevanje pogajanj in sklepanje sporazuma.

b) Simulacija pogajanj (»case pogajanja«)

V praktični vaji bodo po metodi igranja vlog prikazana in preizkušena teoretična pravila o vodenju pogajanj na osnovi konkretnih rešitev iz osnutka participacijskega dogovora, kakršen je bil prvi dan izoblikovan v okviru delavnice.

c) Analiza vsebine doslej sprejetih participacijskih dogovorov v Sloveniji

Predstavljene bodo ugotovitve iz analize doslej sprejetih participacijskih dogovorov v Sloveniji, ki jo je po naročilu ministrstva za delo, družino in socialne zadeve opravil ITEO iz Ljubljane v okviru širše študije o uresničevanju zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

Predavatelj: dr. Bogdan Kavčič, konzultant za upravljanje človeškega dejavnika pri ITEO – Inštitutu za trženje, ekonomiko in organizacijo iz Ljubljane

Od 13.15 do 14.00 ure

Splošna razprava in sklepne ugotovitve ter priporočila

Metode dela: predavanja, razprave, igranje vlog, delavnica

Prijave za seminar pošljite na izpolnjeni prijavnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, Ljubljana, najkasneje do 5. marca.

Seminar bomo izvedli, če bo najmanj 20 prijav. Če bo prijav več, bomo preostale prijavljene uvrstili na naslednji seminar.

Kotizacija za seminar, ki vključuje tudi strokovno gradivo, znaša 21.000 tolarjev za udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti tudi potrdilo o plačani kotizaciji (kopijo virmana).

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite »Seminar VI., sklic na število 11«.

Za udeležence, ki želijo biti nastanjeni v SIC Radovljica, je treba to navesti v ustrezni rubriki na prijavnici.

Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC (polni penzion v dvoposteljni sobi je 6.000 tolarjev).

Dodatna pojasnila v zvezi s tem seminarjem dobite pri Vandi Rešeta, telefon 061/316-489.

Vanda Rešeta,
vodja izobraževanja pri Svetu ZSSS

Prijavnica za izobraževalni seminar

KAKO SKLEPAMO PARTICIPACIJSKI DOGOVOR IN REŠUJEMO SPORE MED SVETOM DELAVCEV IN DELODAJALCEM«,

ki bo 13. in 14. marca 1997

Ime in priimek: .....

Datum rojstva: .....

Izobrazba, stopnja izobrazbe: .....

Naslov doma: .....

Zaposlitev: naziv in naslov družbe: .....

.....

– delovno mesto: .....

Član sindikata dejavnosti Slovenije: .....

Član sveta delavcev: DA NE

Član nadzornega sveta: DA NE

(naziv in sedež družbe): .....

Telefonska številka:

– doma: ..... – v službi: .....

V ....., Žig in podpis odgovorne osebe

dne, ...

TURISTIČNA AGENCIJA ATRIS d.o.o.

Borza sindikalnega turizma

STALNO BORZNO SPOROČILO

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4, sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti.

Pišite nam ali telefonirajte na 061/131-00-33, int. 384, 385, 061/326-982 ali 322-975; naš telefaks je 061/326-982 ali 317-298, žiro račun 50101-601-92077 – Atris. Poslovni čas za stranke vsak delovnik od 9. do 15.30 ure.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

BOHINJ – počitniški hišici v **UKANCU, KRANJSKA GORA – PENZION SATURN** – nad jezerom. **MORAVSKE TOPLICE** –zasebna hiša, 2 –, 3 – in 4 –posteljne sobe, **POKLJUKA** – 2 – ali štiriposteljni apartmaji ali brunarica za 8 oseb , **RATEČE – PLANICA** – počitniški dom. **NOVIGRAD** – trisobno stanovanje, **BOHINJSKA ČESNICA** – privatna hiša, **BANOVCI** – termalna riviera – hišice za 4 osebe, **ROGLA** – apartmaji za 4 osebe, **ČATEŽ** – hišice za 4 osebe. **ATOMSKE TOPLICE** – za 4 osebe. **KANIN** – garsonjere ali enosobno stanovanje.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

V zimsko-turističnih krajih potrebujemo ponudbo počitniških hišic v času šolskih počitnic – 15. 2. do 2. 3. 1997.

C. DOPUSTI

BARBARIGA pri PULI – enosobno stanovanje, **PIRAN** – štiriposteljni apartmaji, **UMAG** – hotel in apartmaji, **NOVIGRAD** – hotel MAESTRAL, **MAREDA PRI NOVIGRADU** – dvosobno stanovanje , **POREČ** – hotel TAMARIS – 7 dni, polpenzion 262 DEM, hotel LUNA – 7 dni, polpenzion 205 DEM , hotel PICAL – 7 dni, polpenzion 320 DEM , hotel NEPTUN – 7 dni, polpenzion 217 DEM, **KRANJSKA GORA** – Penzion Porentov dom, dvosobne sobe. **MALI LOŠINJ** – 7 dni – 240 DEM. Na zahtevo vam lahko pošljemo poletno ponudbo.

D. SINDIKALNI IZLETI

Sindikalne organizacije ali kar tako oblikovane skupine vabimo, naj nam posredujejo svoje želje za družabni ali strokovni izlet ali potovanje po domačih krajih ali v tujino. Možnost plačila v 2 obrokih.

Enodnevni izlet po **VIPAVSKI DOLINI** – malica, kosilo, ogled vinske kleti in degustacija vin, **PRAGA** – 4 dni, 2 polpenziona, avtobusni prevoz. Cena za skupine 299 DEM. **PARIZ** – vikend potovanje za 680 DEM.

E. SEJMI

DÜSSELDORF – DIDACTA – 17. 2. do 21. 2. 1997, posebno letalo. **FRANKFURT** – glasbila – 26. 2. do 2. 3. 1997. **MILANO** – MOD 97 – sejem mode – 28. 2. do 4. 3. 1997. **MÜNCHEN** – IHM – sejem obrti – 8. 3. do 16. 3. 1997. **HANNOVER – CEBIT** – sejem računalništva – 13. do 19. 3. 1997. **LONDON** – knjižni sejem – 16. 3. do 19. 3. 1997.

F. REZERVACIJE AVIONSKIH ALI LADIJSKIH VOZOVNIC

G. VELIKA POTOVANJA

PEKING – 12 dni, 3.450 DEM. **ZAKLADI TAJSKE** – 10 dni 2.800 DEM. **ISTAMBUL** – 4 dni 495 DEM.

H. POSEBNA POSLOVNA POTOVANJA

Organiziramo ob pripravi vašega osebnega programa

I. ŠOLSKE POČITNICE

(od 15. 2. do 2. 3. 1997)

Sprejemamo prijave za Bohinjsko Bistrico, Krvavec, Kranjsko Goro, Kanin.

S splošnimi in plačilnimi pogoji vas seznanimo v agenciji ATRIS.

J. POLETJE – DOPUSTI 97

Pokličite nas in poslali vam bomo katalog Poletje 97.

Zainteresiranim gostom lahko pošljemo tudi atrisovo ponudbo v celoti.

ATRIS je povsod, kjerkoli ste.

Metod Zalar, direktor borze

Ptuj v času karnevala

VSI HOČEJO PLESATI NAVZGOR

Obisk Ptuja v času karnevala lahko pri nepoučenem obiskovalcu ustvari povsem napačno sliko. Vozilo na čelu karnevalske povorke je namreč vsem obiskovalcem razglašalo, da so meščani najstarejšega slovenskega mesta že v Evropi. Vsak večer, devet dni zapored, se je v velik šotor pri avtobusni postaji nagnetlo po dva tisoč in več obiskovalcev. V romanskem palaciju ptujskega gradu je bil v petek dobrodelni ples rotarijancev. Uradni podatki zavoda za zaposlovanje pa kažejo, da je Ptuj med občinami z največjo brezposelnostjo, kar 20-odstotno. Propadel je večji del kovinskopredelovalne industrije.

Staro mestno jedro je tako lepo le iz zraka.

Ljudje so se torej vrnili k zemlji, v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji dela več kot 4.000 ali skoraj polovica zaposlenih. Veliko Ptujčanov živi dobesedno od zemlje. Da je v njej veliko rezerv, dokazujejo bivši delavci Kmetijskega kombinata, ki so vzeli v najem njegovo drevje, trse in tudi živino. Marsikaj še ni oddanega, tudi vsi najemniki še ne gospodarijo donosno. Takšen primer je Gostišče Gorca, na katerem smo našli obvestilo, da bo zaprto do konca marca.

Karnevalski blišč je torej lahko le posledica sive ekonomije in cvetenja mobitelskih kapitalistov. Na rotarijanskem doborodelnem plesu so prevladovali prav ti. Med najbogatejšimi so tudi tisti, ki so za pooblaščene družbe zbirali certifikate. Je potem čudno, da imajo skladi tolikšno privatizacijsko luknjo? Čeprav se ljudje kopljejo v denarju, steklenica renskega rizlinga, podarila jo je Ptujska vinska klet, po izklicni ceni tisoč mark ni našla kupca.

Delo le pri Perutnini in zasebnikih

Kot pravi **Boris Franjkovič,** sekretar območne organizacije ZSSS na Ptuju, sedaj zaposluje nove delavce le Perutnina, ki se je v zadnjih dveh letih skoraj čudežno izvila iz krize, v katero je zašla po razpadu Jugoslavije in spremembi družbene ureditve. Alojz Gojčič, ki je bil med njenimi najbolj znanimi, včasih tudi spornimi direktorji, je danes le eden od številnih zasebnih podjetnikov. V tem sektorju je uradno kar 1600 zaposlenih. Tistih, ki imajo tam kruh, je seveda veliko več. Slišal sem za velikega obrtnika kovinske stroke, ki je pred leti dajal delo desetim delavcem. Toliko jih zanj dela še zdaj, zaposlen pa ni več nihče. Frajnkovič meni, da država takšno prakso dopušča, saj bi sicer morala dajati za socialne namene še več denarja.

Pred drugo vojno je bil Ptuj skoraj brez industrije. Edini pravi delavci so bili železničarji. Vsi drugi so živeli od zemlje. Kasneje je industrija v tem mestu naredila veliko korakov. Tovarna aluminija v bližnjem Kidričevem je bila pravcati velikan. Sedaj je za polovico manjša, in še ta proizvodnja je zaradi ekologije in prevelike porabe električne energije za marsikoga sporna. Veliki Agis je razpadel, preostanke zdaj lastninijo. Hale nekdanjih obratov Tama, Iskre in še nekaterih bivših podjetij skuašajo prodati. Propadel je tudi novodobni podjetnik Emil Mlakar iz Dolane, ki je »zafračkal« denar, ki mu ga je država dala za 400 novih delovnih mest. Za polom so po njegovem mnenju krivi le drugi.

Za Združeno listo ni prostora

Župan ptujske mestne občine je **Miroslav Luci**, iz SDS, tretje najmočnejše stranke v mestnem svetu. Še močnejši sta LDS in SLS, SKD je na stranskem tiru, še na slabšem je Združena lista. Zakaj sta prvi dve stranki, tam kjer sta, je razumljivo, saj je neoliberalizem na Ptuju v velikem razcvetu. Razmah Podobnikove stranke pa je v veliki meri posledica krize v SKD. Za Združeno listo v tem okolju pač ni prostora. Mogoče je leva opcija na stranskem tiru tudi zaradi pomanjkanja liderjev. Zadnji Ptujčan, ki je prišel med ministre, je bil Milan Kneževič, sedanji direktor Zadružne kmetijske banke. Zdaj sta v Ljubljani le Peter Vesenjak, državni sekretar, in Jože Glaser, direktor zavoda za zaposlovanje. Za Ptujčana je treba šteti tudi Ludvika Toplaka, rektorja mariborske univerze. Če prištejemo še sedanjega ptujskega župana Miroslava Lucija in Franca Pukšiča, župana nove občine Desternik-Trnovska vas – oba sta tudi poslanca v državnem zboru – je spisek Ptujčanov na pomembnejših položajih končan. Levo usmerjenih med njimi vsekakor ni.

Sprehod po starem mestnem jedru in okolici kaže, da se je krog bogatih zelo razširil. V novih lepo urejenih salonih lahko kupiš avte vseh pri nas znanih znamk. Veliko je preurejenih in obnovljenih hiš, še lepše pa so nove. Za obnovitev starega mestnega jedra bo treba še veliko denarja, saj proračun vseh lukenj ne more naenkrat zakrpati. Grad, ki kraljuje nad mestom, je najlepši. Bivša restavracija za grajskim obzidjem že več let razpada, menda ne vedo, kaj bi z njo. Na delu grajskega pobočja nad obnovljenimi cerkvenimi poslopji so zasadili vinsko trto. Mali grad obnavljajo. Veliko stavb med gradom in Dravo, večinoma so bile vrnjene denacionalizacijskim upravičencem, pa na obnovitelje še čaka. Za staro mestno kopališče na Dravi je verjetno že prepozno.

Kurentov je bilo letos uradno tristo. Ko je pred leti druga skupina kurentov začela konkurirati prvi, je prišlo skoraj do vojne. Današnjih več deset skupin pa država krepko podpira, saj jim je dala celo davčne številke.

Nekaj zemlje kmetijskega kombinata so si kmetje vzeli kar na silo, preostalo si je vzela država.

Za obnavljanje so zaslužne mestne oblasti, ki so spoznale, da bi najstarejše slovensko mesto lahko živelo tudi od turizma. Denar prihaja iz proračuna, dajejo ga tudi večja in donosnejša podjetja. Prednjačita Perutnina in Kmetijski kombinat. Če sodimo po karnevalu, sponzorirajo tudi zasebniki: S art, Ap, Florjančič, CSM in še nekateri.

Bo imel Luci težave?

Rotarijanstvo na Ptuju še nima globokih korenin, saj bogatašev izpred leta 1945, ko so mesto obvladovali kapitalisti nemške narodnosti, ne moremo šteti. Nekateri, tudi Herbersteini, se sicer skušajo vrniti, postavljajo tudi denacionalizacijske zahtevke, vendar se zdi, da jim država ne bo ugodila.

Sicer pa se politika »dogaja« tudi pri praznovanju pusta. Župan in poslanec SDS je z Milanom Kučanom, pokroviteljem letošnjega karnevala, uprizoril kar velik spektakel. Prav zanimivo bo izvedeti, kako je to ravnanje ocenil njegov strankarski šef, nepopustljivi protikučanovec, Janez Janša. Nekateri menijo, da je župan dojemljiv za kritike. Ker so ga ljudje kritizirali zaradi organizacije lanskega pustnega plesa v Romanskem paladiju ptujskega gradu, je organizacijo letošnjega prepustil drugim. Udeleženci pravijo, da se je lani tam trlo županov in uglednikov, letos pa naj bi prevladovali uvodoma omenjeni mobitelski kapitalisti. Zdi se, da bi zelo veliko pred leti anonimnih ljudi, rado prek noči priplez(s)alo v visoko družbo.

Podvoz so omogočile nore krave

Karnevalski scenaristi so veliko pozornosti namenili zlasti vladi, mandatorju in političnim strankam. Zapomnili smo si zlasti napis na vozu s hlevskim gnojem »Nastajamo na zdravi podlagi«. Tudi mandatar na konju pomladanskih strank je bil dober. Ptujskih problemov se skoraj niso dotaknili. Gigantska krava, ki naj bi simbolizirala noro, je nosila pozitivno sporočilo, da je gradnja podvoza pod železniško progo v središču mesta posledica težav s prevozom njenega mleka. Podvoz bo že maja olajšal promet skozi Ptuj. Dijaki ptujske gimnazije, ustanovljene pred 120 leti, so zahtevali novo stavbo. Bentili so tudi čez hrano v »Petici«.

Zabava le na enem mestu

Za zabaviščni šotor je bilo zelo veliko zanimanje. Dvakrat smo prišli do vhoda, kjer je pisalo, naj počakamo, da bo kdo odšel. Zdi se, da za pravo zabavo na Ptuju velja le to novo prizorišče. Številni so imeli prepustnice kar za vseh devet dni. Še sreča, da je bil pust letos tako zgodaj. Od svečnice, ko se zabave lahko začnejo, do pustnega torka, ko se končajo, je bilo letos le devet dni. Številni so izkoristili prav vsakega. V Karnevalski dvorani, kot so šotor uradno poimenovali, so med drugim nastopali: Čuki, Parni valjak, Ritmo Loko, Bluegrass Hoppers, Agropop, Brasil show, Štajerskih 7, Ptujskih 5, Zoran Predin in Vlado Kreslin. Ker v šotoru za nas ni bilo prostora, smo se odločili za šoferski ples na Kidričevem. V dvorani, ki bi lahko sprejela 500 ljudi, nas je bilo le sto. Če organizatorji ne bodo pogruntali česa boljšega, je bil letošnji 27. ples tudi zadnji.

Kombinat začenja javno prodajo

Kmetijski kombinat Ptuj bo začel javno prodajo za certifikate šele konec tega meseca. Zamudo je povzročil 5. člen zakona, ki je podržavil vso zemljo. S pomočjo ustavnega sodišča so ugotovili, da podržavljenje zemlje ne pomeni nove nacionalizacije. Kasneje so imeli težave z denacionalizacijskimi zahtevki. Za nameček pa je k njim prišla še agencija za plačilni promet, ki je opravila revizijo. Vsa v revizijskem poročilu navedena domnevna oškodovanja družbene lastnine so odpravili. Popravki pa niso vplivali na ocenjeno vrednost kombinata. Iz lastninjenja so izvzeli vse nepremičnine, za katere so vloženi denacionalizacijski zahtevki, enako so naredili tudi z vinogradi in sadovnjaki. Kombinat je bil 1. januarja 1993 uradno vreden 58 milijonov mark.

Zaposleni in bivši delavci kombinata so svoje certifikate najprej dali v hrambo, ta mesec pa vpisali za lastniške deleže. Ker bodo certifikatom, ki odtehtajo 20 odstotkov vrednosti premoženja, dodali še listine za premalo izplačane plače, bodo postali kar 30-odstotni lastniki. Zadrugi je pripadlo 2,77 odstotka, skladom 39 odstotkov, v javni prodaji pa bo 36,34 odstotka premoženja. Kot nam je povedal **Anton Rojko**, predsednik svobodnega sindikata kmetijskega kombinata, je zanje najpomembnejše, da je obveljal model lastninjenja, ki so ga sami izbrali.

Kombinat je tako ostal brez zemlje, ostala so mu le stavbna zemljišča. Lastninijo se deli podjetja, torej Farma prašičev, Tovarna močnih krmil, Vinarstvo Slovenske gorice-Haloze, Tehnoservis, Gradbeni remont, Terme, Kmetijstvo in KK Plus.

Grobo izkoriščanje Labodovih delavk

Najbolj v nebo vpijoče izkoriščajo delavce na ptujskem območju v dveh podjetjih, ki sta v stoodstotni lasti novomeškega Laboda. Gre za Valido d. o. o. in Delto d. o. o. V obeh skupaj dela skoraj 500 delavk. Podjetji sta lani postali samostojni, dejansko pa sta popolnoma odvisni od Novega mesta. Kot pravi Boris Franjkovič, gre za grobo izkoriščanje zaposlenih, ki so tovarni večinoma sami zgradili. Zaposlene so večinoma ženske, ki opravljajo le lon posle. Plače v Validu so trideset odstotkov pod povprečjem dejavnosti. Decembrska povprečna bruto plača v tem podjetju je znašala 52.000 tolarjev. Za sramoten položaj teh delavk je po Franjkovičevem mnenju kriva tudi inšpekcija dela. Na zahtevo območne organizacije je lani v obeh podjetjih inšpekcija opravila pregled. Podjetju Validu je naročila le izdelavo pravilnika o varstvu pri delu in nekatere meritve. Kar zadeva delovna razmerja, pa je pomočnica glavnega inšpektorja za delo **Helena Klinar** ZSSS odpisala, da je novomeška enota inšpektorata delodajalcu – Labodu iz Novega mesta – naložila, naj pri izplačevanju plač upošteva socialni sporazum in kolektivno pogodbo. Klinarjeva je še zapisala, da sta družbi na Ptuju odvisni in da zato o izplačilih ne odločata sami. Če se delo inšpekcije s tem res konča, je za ZSSS enako, kot da je sploh ni, se jezi Franjkovič.

Franček Kavčič

Delavska enotnost
je bila ustanovljena 20. novembra 1942
in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

- Izdaja Svet ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana
- Za izdajatelja Rajko Lesjak, tel. 310-760
- V. d. odgovornega urednika Franček Kavčič, tel. 313-942, 13-16-163
- Časopis urejajo: Tomaž Kšela (Sindikati), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Bora Zlobec (lektorica), Brane Bombač (oblikovanje in prelom), Sašo Bernardi (fotografija), Jožica Anžel (tajnica)
- Naročnina 321-255
- Posamezna številka stane 150 tolarjev
- Žiro račun 50101-678-47511
- Tisk: Dnevnik, Ljubljana, Kopitarjeva 6